...ЭХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫН

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 38 (9792) | 1962 оной февралиин 14, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ХЫЕ ЭРХИЛЭЛГЫН ...ИАЛИС ЁҺОНОЙ АРГА

...кана КПСС-эй об... ...эээтэ пленум боло... ...ухала асуудал — ...тоосоондо ороһон ...бригадануудай хү... ...даб дээрэхи дүн... ...бликын колхоз, ... ажахын тоосоо ...нэбтэрүүлхэ тушаа ...партийна организа... ...онууд» тухай асуу... ... хэлсэбэ. Манай ...хозуудай ажахы... ...шадаа хүсэн түгэл... ...тжөөхэ, ажалайнь ...ид түргэнөөр дээ... ...продукциинь өөрынь ...кимдаруулха хэрэг... ... тоосооной тон ехэ ...тай байһаниинь эли... ... тоосоон хадаа со... ...кэ предприяти бү... ...бэй ёһоор, ашаг... ... байхаар, ажахы ...шадаа улам бүри ...д зөөриеэ арьбад... ...ар ударидаха арга ...м.

...лхоз, совхозуудта ...соо үргэнөөр нэбтэ... ...ашагүй шухала бо... ...эл ажахые удари... ...тохёолдодог дутуу ... бүрин усадхагдаха ... эгээл ехэ дутуу ...нүүдые нэрлэбэл ... мүнхэдөө эдлэхээр ...үтэһэн газар эзэн ...лэгдэнэ, газарай ...энние хэр зэргэ ...үрэтэйгөөр элдүү... ...жэ байһанай түлөө ... хүн үгы байгаа. ...оосоондо ороходоо ...олохо бшуу. Бригада ... бүхэн тусхай учас... ... даажа абахадаа, ...эдөө уһалха, үтэг... ...н болохоор шанар... ...тар бүриһөөнь баян ...хые оролдохо, ган ...йхаяа болихо боло... ... тэдэнэр баһа даа... ...малдаа өөһэдөө тэ... ...н бэлдэхэ, бүхэли ...рдам хүрэхэ элдэб ...ээлээр бүхы малаа ...ангаха уялгатай. ... тоосоондо ороһон ...жалайнь түлөөһэн ... тад ондоогоор, ур... ...доор, шэн габьяата ...оригжуулмаар, үрэ ... ажаллахые оролдо... ...идхэгдэхэ байна. ... тоосоондо орохын ...олхознигуудай, сов... ...элмэришэдэй ажа... ...эһэн ехэ буруугаар ... байгаа ха юм. Жэ... ... тракторист хэды ...ар хахалнаб, тэрэ... ...гээр түлөөһэ абаад ...тэрэ газар дээрэнь ...ана гү, али үгы гү— ...жамаагүй байгаа.

Тиимэ хадань шанартай һайнаар, гүнзэгыгөөр, ургаса абахаар хүдэлхые тракторист оролдодоггүй, харин ехээр хахалаад лэ, ехэ түлөөһэ абахаяа эрмэлзэдэг байгаа ха юм. Энэмнай тон буруу байһаниинь элитэ. Ямаршьеб даа, нэгэл юумэхэн хэһэнэй түлөө бэшэ, харин ургаса ургуулһанай, продукци абаһанай түлөө ажалай түлөөһэн саашадаа түлэгдэдэг болохо.

Мяха, һү болон нооһо ехээр абаһанай түлөө, орооһо таряа, овощ, хартаабха болон үбһэ ногоо ехээр ургуулһанай түлөө ажалай түлөөһэ түлэхэ гээшэ тон зүб байһаниинь ойлгосотой. Ажахын тоосоондо ороһон колхоз, совхозууд, фермэ, бригаданууд энэ талаар эрхим үльгэр жэшээнүүдые харуулна. Хэжэнгын совхозой нүхэр Ц. Б. Буянтуевай хонишодой бригадые абаад үзэе. Тус бригада 6 хүнһөө бүридэнхэй, 800 хонидтой, 400 түлгэтэй байгаа. Тиигээд 1961 ондо тэдэнэр 42 центнер нооһо абаха, бүхы хонидойнгоо амидын шэгнүүрые 320 центнерээр нэмээхэ, 2000 центнер бүдүүн тэжээл, 150 тонно силос бэлдэхэ даабаритай байһан аад, үйлэдбэриингөө тус даабарие алишье талаарнь дүүргээд, 36,1 мянган түхэригэй продукци абажа, даабаряа 110 процент бэелүүлээ, түсэбөөр хараалагдаһан гаргашануудаа 2,4 мянган түхэригөөр гү, али 17,6 процентээр бага болгоо. Тиихэдэ совхоздонь нэгэ центнер нооһоной өөрынь үнэ сэнгэй 210 түхэриг болоходонь тус бригадынхи —164 түхэриг болоо. Дунда жэшээгээр нэгэ хонишон 6 мянган түхэригэй продукци гаргаа. Гаргашалагдаһан нэгэ түхэригтэ 2,4 түхэригэй продукци абтаа. Эдлүүриин 100 гектар бүридэ 660 килограмм нооһон, малай шэгнүүр нэмээжэ 50 центнер хонинной мяхан абтаба. Ажахын тоосоондо ороһон бригаданууд ажалдаа иимэ һайн амжалта туйлана. Тэдэнэр үнэхөөрөө продукци абахые оролдоно ха юм. Хахалагдадаг газарай 100 гектар бүхэндэ 75 центнер, бусад эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 16 центнер хүртэхөөр мяха абаха гэһэн зорилго табигдана. Ажахын тоосоондо ороһон бригаданууд энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ бүрин аргатай.

Республика доторнай мүнөө үедэ ажахын тоосоондо ороһон комплексно 528 бригада хүдэлжэ байна. Тэдэнэй 484-ниинь хонин ажалда, 23-ниинь — мал ажалда, 5-ниинь гахайда, 16-ниинь — газар тариаланда болон ажахын бусад һалбаринуудта. Тус бригадануудай баһа нэгэ тон һайшаалтай зүйлынь юуб гэхэдэ, хүн бүхэн ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг болоно, «бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэниинь—бултанайнгаа түлөө» үнэн зүрхэнһөө тэмсэнэ, ажахын тоосоондо ороһон бригадада залхуу, ажалда хойрогоор, хайша хэрэгээр хандадаг хүнүүд байха зэргэгүй, хүн бүхэн ниитын нарин нягта хиналта доро хүдэлнэ бшуу.

Ажахын тоосоон хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэрие эрхим һайнаар эмхидхэхэ шухала арга методуудэй нэгэн байһаниинь дүй дүршэл дээрэһээ эли тодоор харагдаа. Саашадаа ажахын тоосоондо ороһон комплексно мэргэжэлтэй бригадануудые мал ажал дээрэшье, таряан ажал дээрэшье хаа хаанагүй — ажахын али бүхы һалбаринуудта үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ областной партийна организациин шухалын шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн гэжэ КПСС-эй обкомой пленум тэмдэглэбэ. 1962 ондо республикын колхоз, совхоз бүхэнэй ажахын али бүхы һалбаринуудые дууһыень ажахын тоосоондо оруулха гэһэн зорилго табигдаба. Тус зорилгые заабол бэелүүлхын тулада КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, эхин парторганизацинууд тон ехэ хүдэлмэри хэхэ, энэ талаар бодото хэмжээ ябуулгануудые хараалха болоно.

1962 оной мартын 18-да СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУДЫЕ БҮРИДХЭЛДЭ АБАЖА ЭХИЛБЭ

Окружной һунгуулиин комиссинууд СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые мүнөөдэр бүридхэлдэ абажа эхилээ. Иигэжэ һунгуулиин кампани шэнэ шатадаа оробо. Коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй кандидадуудые бүридхэлдэ абалга манай ороной хани барисаата олонациональна бүлын бата нэгэдэлэй оршон байдалда, парти, правительствые совет арадай нягтаар тойрон жагсаад байһан үедэ болożо байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Никита Сергеевич Хрущевые** СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгожо, Союзай Соведтэ һунгаха Москва городой һунгуулиин Калининска округто бүридхэлдэ оруулба.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Леонид Ильич Брежневые** СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгон, Союзай Соведтэ һунгаха Москва городой һунгуулиин Бауманска округто бүридхэлдэ абахаар шиидхэгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ **Николай Михайлович Швернигые** СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгожо, Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин Москвагай городской округто бүридхэлдэ абаба.

ҺУНГУУЛИИН ТҮНХЭНЭЙ ОКРУГ

Аха, Түнхэнэй һунгагшадай түлөөлэгшэд Хэрэн тосхондо сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые зүбшэн хэлсэбэ. Түнхэнэй 419-дэхи һунгуулиин округой ажалшад тус округһоо кандидадууд болгон Никита Сергеевич Хрущев, Фрол Романович Козлов ба манай республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Андрей Урупхеевич Модогоев гэгшэдые дэбжүүлһэн байгаа.

Ахын аймагһаа ерэһэн «Коммунизм» колхозой гэшүүн нүхэр С. С. Гармаев, Хэрэн тосхоной эрхэтэн нүхэр Сотников, Түнхэнэй аймагай больницын врач нүхэр Власова, Саянай совхозой һаалишан нүхэр Хайдукова, Жэмһэгэй сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Сыренов, Хэрэнэй дунда һургуулиин багша нүхэр Оздоноев, Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой гэшүүн нүхэр Тюменцев, культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой этигэмжэтэн нүхэр Хантаев, аймагай промкомбинадай хүдэлмэришэн нүхэр Тугарин гэгшэд суглаан дээрэ үгэ хэлэжэ, өөһэдынгөө коллективүүдэй захиһан захяа тухай хөөрэжэ үгөө. Тиихэ зуураа дээрэ дурсагдаһан кандидадуудые бултыень дэмжэжэ, окружной комиссиин бүридхэлдэ абахыень дурадхаһан байна.

Д. Лобсанов.

ҺУНГУУЛИИН КАБАНСКЫН ОКРУГ

...Наранай элшэ гэрэлдэ холоһоо толорон тобойн харагдадаг Кабанскын совхозой уужам һаруул клуб соо Байгалай загаһашад, хүдөөгэй баатаршуул, ниитын зургаануудай түлөөлэгшэд — хамтадаа 400 шахуу хүн зон сугларанхай...

Һунгуулиин комиссиин секретарь В. А. Лошкомоева окружной суглаа нээхэ зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй һунгуулиин 417-дохи Кабанскын округһоо КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн **Г. И. Воронов,** РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Д. С. Полянский,** СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **В. М. Рябиков** гэгшэдэй кандидатурануудые дэмжэхэ тухай мэдээсэл баяр баясхаланай оршон байдалда мэдээсэбэ.

Удаалуулан үгэ абаһан цемент-шиферэй заводой хүдэлмэришэн А. С. Сощенко, Прибайкалидахи Сэлэнгын модоной базын ахалагша мастер, коммунис ажалай ударник Римма Климова, Байкало-Кударын Кабанскын загаһанай заводой завкомой түрүүлэгшэ А. Н. Выдрин мэдүүлээ.

Тэрэшэлэн нүхэд Илюснин, Шайдуров, Баранник, Мещеряков, Рыбаков болон бусад түлөөлэгшэд «бүгэдөөрэн һунгалтада хабаадая» гэһэн бултанай арюун һайхан хүсэл эрмэлзэл элирхэйлэн, сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүдые хэлээ.

В. АЛЕКСАНДРОВА.

Һунгуулиин Кяхтын округ

ҮРГЭН УУЖАМ ОРОН доторнай бүгэдэниитын ехэ дэбжэлтэ үүсхэһэн — СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэл коммунизмын шэнэ илалта туйлаха уряа тэмсэл доро үнгэргэгдэжэ байна. Һаяхан Кяхтын аймагай ажалшадшье Культурынгаа ордон соо олоороо сугларaa һэн. Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Ф. Е. Архинчеев окружной суглаа тобшохон үгэ хэлэжэ нээхэ зуураа, Кударын совхозой главна агроном А. М. Соболевада үгэ үгэбэ.

— Та бүгэдэ бултаараа мэдэжэ байнат. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Кяхтын 418-дахи округһоо кукурузын шэдитэ мастер, габьяата хэрэг ажалаараа орон нютагтаа хүндэтэй болоһон Радна Доржиевич Гонсорунов депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ һэн.

Эды ехэ баясхалан, зол хубида хүртэһөөрөө манай коллектив омогорхохо ёһоороо омогорхожо байна. Тиигээд арадайнгаа кандидадай ажабайдалайнь намтар тухай тэндэ байгшадта тобшохоноор хөөрэжэ үгөө.

— Иимэ ушарта баярлангүй байхын аргагүйл. Нухэр Гонсорунов хадаа арад түмэнэй аша туһада һайн һайхан үйлэ хэрэг хэжэ, бүтээжэ ябана бшуу. Хэдэн жэлдэ удаагаар хатан кукурузатай «ханилаад» байхадаа, Бурят орондо тэрэниие үнэхөөрөө ургуулжа болохо байһые баталан харуулаа. Анханда һаалишан байһан тула бишье тэрэнэй хэды ехэ шэмэтэй һайн тэжээл байһыень ойлгоноб. Ушар иимэһээ хүндэтэ кандидадайнгаа түлөө һунгалтын үдэр бултадаа дуугаа үгэхыетнай үргэнхэн Сэлэнгын малшадай үмэнэһөө уряалнаб,— гээд аймагай хүдөөгэй библиотекые даагша нүхэр Гомбоева мэдүүлээ.

Һүүлээрнь Усть-Киранай сельсоведэй түрүүлэгшэ Ильков, Кяхтын прядильно-трикотажна фабрикын завкомой түрүүлэгшэ Сухинина, Кударын совхозой хүдэлмэришэн Занданов болон бусад тобшохон аад, гүнзэгы удхатай үгэнүүдые хэлэбэд.

Тэрэшэлэн Коммунистическэ партиин элитэ ажал-ябуулагшад нүхэд **Н. С. Хрущевой, М. А. Сусловай** кандидатурануудые дэмжэхэ тухай мэдээсэл халуунаар һайшаагдаха зуураа, округой ажалшадта хандаһан хандалга бэшэг баталан абтаа.

С. КЛИМОВ.

Һунгуулиин Октябрьска округ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай соёл культурын ордондо һунгалтын урда тээхи суглаан болобо.

Мяха-консервын комбинадай коллектив СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Анастас Иванович Микояниие, Улан-Удын нарин сэмбын фабрикын нэхэгшэ Маланья Ефимовна Афанасьевае дэбжүүлээ һэн гэжэ тус комбинадай хүдэлмэришэн нүхэр Еременко элидхэбэ.

Коллективүүдэй ...дхэгдэлһэн нүхэд А. И. ...ха ...ян, М. Е. Афанасьева ...тогардэй кандидатурануудые ...осоо...тал-ха, тиигээд бүри...а ...лдөө абахыень окружной ...омиссида хандаха гэһэн тогтоол үндэр дуугаар абтаба.

Д. Шагдуров.

Һунгуулиин Железнодорожно округ

Һунгуулиин Железнодорожно 409-дэхи округ. Энэ округто оролсодог тус районой түлөөлэгшэд ордента ПВЗ-гэй Культурын ордондо сугларжа, һунгалтын урда тээхи суглаагаа үнгэргөө. Олониитын түлөөлэгшэдэй юуглаае заводой үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн, Социалис Ажалай Герой П. П. Милин нээгээд, үргэн Бурят орон доторoo дэлгэрһэн ажалай ехэ эдэбхи, үүсхэл тухай хөөрэжэ үгөөд, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Железнодорожно 409-дэхи округһоо депутадуудта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэд Д. С. Полянский, Е. Ф. Кожевников гэгшэдэй кандидатурые зүбшэн хэлсэхээр сугларһан тухайгаа хөөрөө.

Суглаанда хабаадагшад тус округто дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудаа һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гүйһан шиидхэбэри баталан абаа. Тэрэшэлэн энэ суглаанда олон түлөөлэгшэд этигэмжэтэ нюурнуудаар һунгагдаа.

Т. Бадмаин.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр А. Д. Чуриловые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотоар шагнаха тухай

Түрэһөөр 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, совхозой үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ габьяатай байһыень хараада абан, нүхэр ЧУРИЛОВ Алексей Дмитриевичые — совхозуудай Бурядай трестын директорэй орлогшые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотоар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ хото, Соведүүдэй байшан.
1962 оной февралиин 10.

...АССР-эй Верховно ...Президиумэй Указ

...Т. Елановае Бурядай ...Верховно Соведэй ...умэй Хүндэлэлэй ...р шагнаха тухай

...р 80 наһа гүйсэһэн... ...арамдуулан, совет... ...н организацинууд... ...ан, һайнаар ажал... ... хараада абан, ...нси абадаг нүхэр **Мария Тарасовнае** ...АССР-эй Верховно ...Президиумэй Хүндэ... ...лотаар шагнаха.

...АССР-эй Верховно ...ведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
...АССР-эй Верховно ...ведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

... хото, ...эй байшан. ... февралиин 9.

Н. С. ХРУЩЕВ, Дж. КЕННЕДИ БОЛОН Г. МАКМИЛЛАН ГУРБАН ХООРОНДОО БЭШЭГ АБАЛСАБА

МОСКВА, февралиин 12. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдэй комитедэй Женевэдэ хүдэлмэреэ эхилхэтэйнь дашарамдуулан США-гэй президент Дж. Кеннеди болон Великобританиин премьер-министр Г. Макмилланда бэшэг эльгээбэ.

Энэ комитет хүдэлмэреэ ямараар ябуулхаб, тэрээнһээнь уласхоорондын байдалай саашанхи хүгжэлтэнь дулдыдаха гэжэ баримталһанайшье хэрэггүй. Хари холын, хүшэр хүндэ юумэнүүд бүри дүтэ, эли тодо боложо үгэхөөр—тиимэ һайнаар хүдэлмэреэ эмхидхэжэ шадаха гү, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ бүрин хуряаха тухай хэлсээ баталха талаар ехэ зорилгые дүүргэжэ шадаха гү, али буу зэбсэг хуряаха энэ шэнэ орган урдань хүдэлмэрилһэн органуудай ушарһан бэрхэшээлнүүдтэ дахинаа бүдэржэ эхилхэ гү?

Хүн түрэлтэнэй ерээдүй тухай һанаагаа зобоһон хүн бүхэн мүнөө эдэл асуудалнуудта харюу бэдэрнэ гэжэ Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар хэлсээ хэхын тулада бэлэдхэлэй тодорхой хүдэлмэри хэгдээ гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ. Хэлсээнүүдэй түүхэдэ түрүүшынхеэ бүри тодорхой захяа —ООН-эй Генеральна Ассамблейн һайшааһан буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ бүрин хуряаха ёһо гуримууд бии; буу зэбсэг хуряаха талаар энэ органдо дэлхэй дээрэ оршожо байһан гол гурбан бүлэг гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд оронхой гэбэл: социалистическэ, баруун оронуудай сэрэгэй бүлэглэлэй болон нейтральна гүрэнүүдэй.

Энээниие һайшааха зуураа, хэлсээнүүдэй һайн аша үрэтэйгөөр үнгэрхын тула үнэхөөрөө баатар хүсэл оролдолго гаргаха хэрэгтэй гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэнэ. Тиихын тула буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ бүрин хуряаха Совет ороной программые ООН-эй Генеральна Ассамблейн XVI-дахи сесси дээрэ Совет ороной программада эсэргүүгээр оруулагдаһан дурадхалнуудтай сасуулжа үзэхэдэ болохо.

18 гүрэнүүдэй комитедэй хүдэлмэриин нөөхил хуушан харилсаа орожо, эсэсэй эсэстэ тушаалта хоёр-дуудай хоорондохи үгэ бүлнаалдаан болошохогүйн тула эртээнһээ оролдохо хэрэгтэй гэжэ Советскэ правительство тоолоно гээд Н. С. Хрущев мэдүүлбэ. Манай һанамжаар, мүнөө энэ комитедэй хүдэлмэриингөө түрүүшын үдэрһөө һүр хүсэтэй, зүб шэглэл абахань ехэ удхашанартай гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ бэшэнэ. Арадуудай эгээн ехэ этигэл найдабарида хэн хүртэнхэйб, эгээн ехэ түлөөлэлгэ бэе дээрээ хэн даажа абанхайб, тэдэ хүнүүд энэ комитедэй хүдэлмэриин эхи табиха ёһотой гэжэ тэрэ һанамжална.

Энэ һанамжаяа хүтэлбэри болгон, 18 гүрэнүүдэй комитедэй хүдэлмэриие тэрээндэ хабаадалсадаг оронуудай (гүрэнүүдэй) правительствонуудай толгойлогшод эхилхэ ёһотой гэһэн дурадхал Советскэ правительство оруулна гээд Н. С. Хрущев бэшэнэ. Энэ һанамжа юрэнхы бэшэ байгаашье һаа, үг зорилгынгоо, мүн буу зэбсэг хуряаха комитедэй ажал-ябуулгаяа эхилхэ мүнөөнэй эрхэ байдалай талаар туйлай ехэ удхашанартай гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшо үргэлжэлүүлнэ.

Манай үе сагта уласхоорондын харилсаанда гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хоорондоо сэхэ уулзажа байха, тэрэ тоодо уласхоорондын түлөөлэлгэ ехэтэй органуудай хүдэлмэридэ бэеэрээ хабаадалсажа байха ушар бүри олон боложо байна гэжэ Н. С. Хрущев һануулна. Гүрэнүүдэй эгээн дүтын, ехэ удхашанартай асуудал, тэдэнэй аюулгүйн байдалда хабаатай буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал шиидхэхэ хэлсээндэ правительствонуудые толгойлогшодой хабаадалсахань бүришье зүб байна.

США-гэй президент Дж. Кеннеди болон Великобританиин премьер-министр Г. Макмилланай хэлэһэн буу зэбсэг хуряаха талаар хэлсээнүүдые хүтэлбэрилхэ хэрэгэй түлөө правительствонуудые толгойлогшод сэхэ харюусалгатай байха, 18 гүрэнүүдэй комитедэй хүдэлмэри тушаа тэдэнэр хоорондоо һанамжануудаа үргэнөөр андалдажа байха ёһотой гэжэ США-гэй президент Дж. Кеннеди, Великобританиин премьер-министр Г. Макмилланай хэлэһэн үгые һайшаажа байһанаа Н. С. Хрущев бэшэнэ. Гэбэшье бидэнэр юундэ оройдоол хахад алхам хэхэ, буу зэбсэг хуряаха талаар комитедэй хүдэлмэриин эхиндэ гансал гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй түлөөлэлгөөр лэ хүдэлмэреэ хизаарлаха болообибди гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлнэ. Хэрбээ үнэн сэхэ байгаад, танай хэлэһэн һанамжые эшэ баримталан саашань бодомжолжо үзөө һаа, Советскэ правительствын оруулһан дурадхалые: комитедэй хүдэлмэриие эгээн үндэр түлөөлэлгэтэйгөөр эхилхэ гэһэн дурадхалые һайшааха бологдоно.

Комитедэй хүдэлмэриие үндэр түлөөлэлгэтэйгөөр эхилхэ гээ һаа, комитедтэ ородог бүхы правительствонуудай (гүрэнүүдэй) толгойлогшонорой хабаадаха аргагүйдөөшье һаань эхилжэ болохо байна. Манай дурадхалые буруугаар ойлгожо, Советскэ Союз дээдэ тушаалтанай зүблөө зарлаха гэһэн дурадхалаа дахин оруулжа байна гээд, мүнөө энэ зүблөөнь зарлаха эрхэ нүхэсэл бии гү, али үгы гү гэжэ зүбшэлдөө эхилхэ хүнүүдшье олдожо болохо гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ. Иимэ ушарта дээдэ тушаалтанай зүблөөн тухай бэшэ, харин ООН-эй байгуулһан 18 гүрэнүүдэй комитедэй хүдэлмэридэ правительствонуудай толгойлогшонорой хабаадалсалга тухай, уласхоорондын олон асуудалнуудые хаража үзэхэ бэшэ, харин оройдоол ганса тодорхой асуудал—буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал хэлсэгдэхэ гэжэ эртээнһээ тайлбарилха хүсэлэнтэйб. Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал хаража үзэхэ эрхэ нүхэсэл бии болоогүй гэжэ имагтал тэрэ асуудалые шиидхэхэ дурагүй хүн лэ хэлэхэ байна.

Правительствонуудай толгойлогшонор Женевэдэ түргөөр, ехэ һайнаар хүдэлмэреэ ябуулжа, буу зэбсэг бүрин, бүгэдэ ниитээрээ хуряаха тухай договор доро гараа табихал хэрэгтэй болохо гэжэ хүлеэһэнэй хэрэггүй ааб даа. Харин тэдэнэй хүсэл оролдолгын ашаар саашадаа хэгдэхэ хэлсээндэнь хэрбээ зүб шэглэл үгтэжэ, тиимэ договорой удхань хараалагдаа һаа, энэ хүдэлмэридэ урагшаа туйлай ехэ дабшалта болохо байна. Энээниие арадууд үнинэй хүлеэнхэй. Энээниие туршаад үзэхэ хэрэгтэйл байна гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлнэ. Энэ туршалгын амжалтатай байгаа һаань (амжалтатай байха гэжэ СССР-эй правительство найдана), уласхоорондын харилсаанда эрид хубилалта боложо, эб найрамдал тухай хэтынгээ һанал бодол бэелүүлхэ сагтань хүн түрэлтэниие дүтэлүүлхэ байнабди.

Дайн сэрэгтэ ехэ бэлэдхэл хэхэ тухай хөөрэлдөөнүүдые правительствонуудай толгойлогшонорой хэдэгынь үсөөн бэшэ гэжэ һануулха зуураа, Н. С. Хрущев иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ: иимэ хүндэтэй суглаан —18 гүрэнүүдэй правительствонуудай толгойлогшонорой энэ үг зорилгые шиидхэхын тула тусхай үнгэргэгдэһэн уулзалга дээрэ буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсээгүй һаамнай, бидэнэрые түүхэ хүлисэхэгүй.

Иимэ удхатай Н. С. Хрущевой бэшэгүүд буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдэй комитедтэ ородог бусад бүхы оронуудай правительствонуудта эльгээгдээ.

США-гэй президент Дж. Кеннеди, Великобританиин премьер-министр Г. Макмиллан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто бэшэг эльгээгээд, буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдэй комитедэй хүдэлмэреэ эхилхэдэнь Холбоото Штадууд, Англи болон СССР-эй правительствонуудай толгойлогшонор «удха шанартай дээрэ тоолоһоной һүлдэ» болгон гадаадынгаа хэрэгүүдэй министрнүүдээр дамжуулан өөһэдыгөө түлөөлэг лэ гэжэ харюусаба. США-гэй президент, Великобританиин премьер-министр зүблөөнэй эхилхын урда тээ Женевэдэ «манай түсэбүүдые зүбшэлдэхын тула» гурбан агуу ехэ оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй уулзаха арга боломжонуудые хаража үзэхөөр бэлэн байһанаа мэдүүлбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Советскэ Союзда сүүдлэгдэһэн Американ лётчик Френсис Гарри Пауэрсын түрэлхидэй гуйлтые хаража үзөөд, ехэ гэм хэһэнээ Ф. Пауэрсын мэдэрһэниие хараада абан, Френсис Гарри Пауэрсые табиха, тэрэниие Американ засагаархидта дамжуулан үгэхэ шиидхэбэри СССР-эй Верховно Соведэй Президиум абаба. Тиихэдээ Советскэ Союз Американ Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаануудые һайжаруулха хүсэл оролдолгые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум мүн лэ хүтэлбэри болгоһон байха юм.

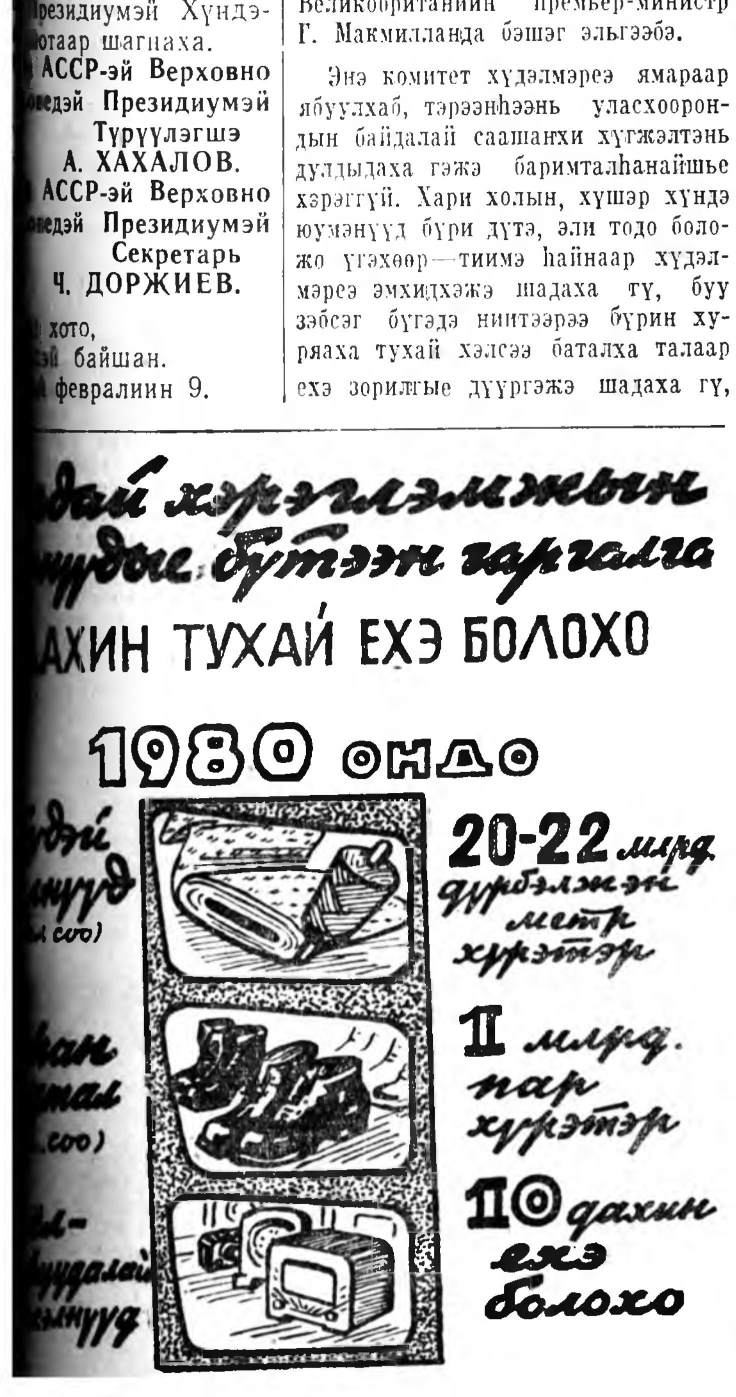

КПСС-эй ОБКОМОЙ II ПЛЕНУМ

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ХҮСЭ

1962 ондо республикын колхоз, совхозуудай һалбари бух

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр В. Р. ФИЛИППОВЭЙ элидхэлһ

Байгша оной февралиин 9-дэ КПСС-эй обкомой II пленум боложо, «Ажахын тоосоондо ороһон комплексно бригадануудай хүдэлмэриин даб дээрэхи дүнгүүд, республикын колхоз, совхозуудта ажахын тоосоо саашадаа нэбтэрүүлхэ тушаа областной партийна организациин зорилгонууд» тухай КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Р. Филипповэй элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ. 15 хүн үгэ хэлээ. Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар пленум тусхай тогтоол абажа, 1962 ондо республикын бүхы колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлжэ дүүргэхэ гэһэн зорилго табяа. Энээн тушаа доро бэшэгдэбэ.

КПСС-эй XXII съездын айхабтар ехэ удха шанартай, манай орон дотор коммунизм байгуулха агууехэ Программа, мүн КПСС-эй шэнэ Устав баталан абаһан тухайнь элидхэлшэ тогтон хэлээд, съездын тогтоолые болото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ Бурядай республикын ажалшад юу хэхэ ёһотойб гэжэ һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

КПСС-эй ЦК-гэй 1953 оной сентябриин Пленумһээ хойшо мяха, һү болон мал ажалай бусад продуктнууд хэдэн дахин ехээр абтадаг болобошье һаа, ургажа байгаа арад зоной эрилтэ хангагданагүй.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, хүдөө ажахын хүтэлбэрилгэдэ дутагдалнууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд олон. Нэн түрүүн гол баялигаа — газараа зүбөөр, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ шаданагүйбди. Үнгэрэгшэ хабар болотор таряалангаймнай 40 хубинь тооной овёсоор эзэлэгдээд байгаа. Тэрэмнай дүрбэн зорилготойгоор таригдадаг: ороохондо, үбһэндэ, силос дарахын тула, малай бэлшээридэ. Харин нёондо энээнээ зарим тэды хубилгажа, овёсой оронде нилээд ехэ шэниисэ, кукуруза таригдаа һэн.

Тиигэбэшье газар таряалан эрхилэлгэдэмнай тогтууритай гурим гэжэ байхагүй. Ногоо таридаг севооборотнууд манай эндэ үндэһэжөөгүйнь мэдээжэ. Теэд аша үрэтэй ямар нэгэн ондоо севооборот гэжэ баһал байхагүй. Тиимэһээ таряан ажал бүхыдөө байгаалиин эрхэ байдалһаа дуллыдадаг болошонхой. Бороотой жэлдэ бараг ургаса абтаад лэ, гандуу жэлдэ гектарай минии 6—8 центнер, бүришье бага таряан хуряагдадаг. Ингэжэ байгаалиһаал хайра хүлеэгээд саашадаа һуужа байха арга һалаа гээд элидхэлшэ хэлээ.

Тиин республика доторнай гол, горхонууд олон. Тэрэнээ газар уһалалгада үшөөл хэрэглэжэ шаданагүйбди. Илангаяа сабшалангай газарые ... үтэгжүүлжэ, үбһэ ...ха аргатай аад, тэрэ ...эглэгдэнэгүй.

...ангай, сабшалангай ургаса бага дээрэһээ нииты адуу мал ехэ хохидолдо ороно, жэлһээ жэлдэ олоороо үхэнэ. Тэрэнэй уршагһаа мяха, һү абаха түсэб олон ушарта дүүргэгдэнэгүй гээшэ, зарим хүтэлбэрилэгшэд эхэ малайнгаа тоо олошоруулхаяа болёод, нэгэ хэмдэ байлгахаар дурадхадаг болонхой. Тэдэнэйхеэр болоо юм һаа, хайшан гээд коммунизм байгуулагдаха, хайшан гээд эдеэ хоол элбэг далай болгогдохо гээшэб?

Оролдоо һаа, малай тэжээл ямаршье ушарта ехээр абажа болохо байһые зарим ажахынууд гэршэлжэ үгэнэ. Закаменай «Коммунизм» колхоз орой тарилга хэдэггүй тооной, һарьлаг газарта оршодог. Зүгөөр энэ колхоз сабшалангаа зүбөөр харууһалжа, саг соонь хашаагаа хаажа, жэл бүри гектарай 12—13 центнер гэхэ гү, али 60-аад мянган центнер һайн шанартай үбһэ абадаг. Тиимэ сабшалан гектарай 6 центнер тэжээлэй единицэ үгэнэ бшуу. Тиин гэһээ Баргажанай аймагай Дэрээнэй совхоз таряалангайнгаа гектар бүриһөө минии 2,6 центнер тэжээлэй единицэ хуряагаа гэхэ гү, али сабшалангай гектар бүриһөө абтаһанһаа 2—3 дахин бага болоно. Теэд тэндэ хэды ехэ гаргаша хэгдээ гээшэб?

Дэрээнэй совхозой директор нүхэр Цыбиков үбһэ, тэжээл нютагтаа ехээр бэлэдхэжэ абахын оронде гүрэнһөө концентрат гуйгаад лэ һуудаг заншалтай. Тэрэ концентрадые худалдажа абахада, Байгал далай дээгүүр пароходоор абаашаад, Баргажанай адагһаа автомашинаар Дэрээн хүрэтэр (200 гаран километр) зөөхэдэ ямар ехэ гаргашатайб? Теэд тэдэнэр энээндэ тороногүй. Гүрэндэ нооһо үнэтэйгөөр худалдаһан мүнгэн соогоо умбажал ороно бшуу.

Хэрбээ оролдоо һаа, Баргажанда үбһэ ногоон ургаха. Жэшээнь, Баргажанай совхоз сабшалан дээрэһээ гектарай 18—25 центнер үбһэ хуряана бшуу. Хэрбээ тэндэ хүсын үрэһэ тарилсабал, гектарай 50—100 центнер үбһэ абажа болохо.

Олохон колхоз, совхозуудай, аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд ажахы доторойнгоо арга боломжонуудые хэрэглэхые оролдохын оронде гүрэнһөө машина, техникэ, концентрат хүлеэгээд һуудаг заншалтай болоһыень эрид буруушааха, тэрээндэ эсэс табиха саг ерээ.

Хүдөө ажахымнай ямар гол шалтагаануудһаа боложо гээгдэлһээ гаранагүйб? Энээндэ дүрбэн уршаг бии. **Нэгэдэхеэр,** колхоз, совхозуудай ажалай эмхидхэлгэдэ дутагдалнууд олон. Ажалаа мүнөөнэйхи янзаар эмхидхэхэдэ ажахы дотор тусхай шэглэлтэй үйлэдбэриин һалбаринуудые бии болгоходо һаад ушаруулна. Бии байгаа комплексно бригаданууднай бүхы юумээр оролдодог: тэндэ 2—3 отара, һаалиин гүүртэнүүд, буруу, хашарагуудай гүүртэнүүд, гахайн фермэ, огород, таряанай ажахы байжа байха юм. Энэмнай урдын заахан колхозойл маягтай. Тиимэ бригадын бригадир бүхы талаар мэргэжэлтэй байха болоно. Бутархай жэжэ отара, гүүртэнүүдые олоор байлгахада колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэшье бэрхэтэй болоно.

Хоёрдохёор, колхоз, совхозуудта хүтэлбэрилхы тушаалтан дан олон болошоо. Комплексно бригадын бригадир, тэрэнэй туһалагша, бригадын бухгалтер, тэндэхи зооветмэргэжэлтэд, агроном, кладовщик гэхэ мэтэ. Мүн совхозуудай отделени, фермэдэшье иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Эдэ тушаалтанай ажалай түлөөһэн тэндэ абтаһан продукциин хэмжээнһээ болодоггүйнь харатай. Тэдэнэртэ үдэр лэ үнгэрөө һаа, хамаагүй болошонхой. Энэ ушарта хүдөө ажахын мэргэжэлтэд өөһэдынгөө бэлиг шадабарине хүсэдөөр харуулжа шадахагүй байна.

Гурбадахяар, ажахы дотор газар таряалан муугаар эрхилэгдэнэ. Газарнай тусхай эзэгүй байһаар, тэрэнэй түлөө хэншье харюусанагүй. Малшад өөһэдөө тэжээл бэлэдхэнэгүй, тэдэнэр бүхыдөө таряан ажалай бригадынхидай гар хараад һууна. Таряан ажалай бригадынхид тэжээлэй ургамалнуудай, үбһэ ногооной баян ургаса абаха гэжэ оролдоногүй, тэдэнэр минии тэжээл бэлэдхэдэг бригаданууд болошонхой. Тэдэнэр байгаалиин үршөөһэн лэ юумэ хуряажа үгөөд лэ һанаагаа дүүргэнэ. Энээнэй уршагһаа заримдаа һайн хүрьһэтэй газар шаралжаанда дарагдашоод хэбтэдэг. Иимэ газар харахада зүрхэ үбдэхөөр байдаг. Газарые паар хахалхаһаа эхилээд, ургаса хуряалгын дүүрэтэр тусхай бригадада даалгаагүй байхадал иимэ бүтэхэгүй ябадал гарана ха юм.

Дүрбэдэхеэр, ажалай түлөөһэ тодорхойлхо гуримай муу тала олон. Мүнөө дээрээ ажалай түлөөһэн ямар аша үрэ туйлаһанай, хэды продукци абаһанай хэмжээгээр бэшэ, харин ямар ажал хэһэнээр тоологдоно. Тиихэдээ хүнүүд продукци ехээр абаха гэжэ оролдохогүй, харин хайшан гээл һаа, хэһэн ажалаа ехээр тоолуулхаб гэжэ хүсэдэг болонхой. Эдэ дутагдалнуудаа яажа усадхахаб, хайшан гэжэ ажалай түлөөһэ тодорхойлолгые гуримшуулхаб гэхэдэ, нэн түрүүн колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулха хэрэгтэй гээд элидхэлшэ хэлэбэ.

Ажахын тоосоондо ороһон ажахынуудай, бригадануудай үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые согсолжо үзэхэдэ, ажахын тоосооной айхабтар ехэ аша үрэтэй байһаниинь элирнэ. Тэрээн дээрэһээ ажахыгаа саашадаа яажа эрхилхэ талаар хэдэ хэдэн һанамжанууд тодорон гарана.

Жэшээнь, колхоз болон совхозууд дүрбэн мэргэжэлтэдтэй байгаа һаа хүрэхэ гэжэ һанагдана. Ажахы бүхэн нэгэ главна агрономтой байха. Тэрэнэй мэдэлдэ лабораториин байшангые үгэжэ, тэндэ үрэһэнэй шанар шалгагдаха ушартай. Мүн главна агрономой мэдэлдэ сортучастогууд үгтэхэ зэргэтэй. Мүнөө агрономууд юунэйшье түлөө сэхэ харюусанагүй. Теэд ажалаа зүбөөр эмхидхэһэн зарим агрономууд ехэхэн үүргэ дүүргэжэ шадаха байһанаа харуулна. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай Заганай колхозой агроном нүхэр Лютаева, Тарбагатайн аймагай «Маяк» колхозой—нүхэр Копылова гэгшэд ажахыдаа баян ургаса үгэдэг сортын үрэһэтэй боложо шадаһан, ямаршье жэлдэ ороохо таряанай үндэр ургаса абажа гарана. Тэдэнэр агротехникын эрилтые ажахыдаа зүбөөр хэрэглэнэ бшуу. Теэд иимэ агрономууднай үсөөн.

Колхоз, совхоз бүхэндэ главна зоотехник байха зэргэтэй. Тэрэнэй мэдэлдэ искусственна үрэжүүлгын пункт, нооһоной, һүнэй шанар шалгаха лаборатори байбал дээрэ. Иимэ юумэгүйгөөр зоотехник урагшатайгаар хүдэлжэ шадахагүйнь элитэ.

Тэрэшэлэн ажахы бүридэ главна ветеринарна врач байха болоно. Тэрээндэ колхозой гү, али совхозой ветлечебницэ даалгагдажа үгтэбэл зохистой. Тэндээ врач үхэһэн малай бэе шэнжэлхэ, мал эмшэлхэ аргатай байха. Мүн тэрэнэй мэдэлдэ дезинфекци хэхэ машина үгтэбэл таараха.

Гадна ажахы бүхэндэ главна инженер-механик байха ёһотой. Тэрэнэй мэдэлдэ машинно-тракторна мастерской, автогараж орохо.

Мэргэжэлтэдһээ гадна, колхозой түрүүлэгшэ, тэрэнэй орлогшо, главна бухгалтер байха, мүн бухгалтер-экономист хэрэгтэй болонхой.

Отделенинүүдтэ эрхилэгшэ, бухгалтер, кладовщик гурбанһаа ондоо тушаалтан байхагүй болоно. Тусхай тушаалтай мэргэжэлтэдые тэндэ бариһанай хэрэггүй гэжэ һанагдана. Тэдэниие ажахын тоосоондо ороһон бригаданнуудта табиха хэрэгтэй. Хэрбээ тэдэнэй эмхидхэхы шадабаригүй байбалнь, ажал һайса мэдэхэ бригадирай туһалагшаар табихада яахаб. Хэжэнгын совхозой хонишон нүхэр Буянтуевай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороһон бригадын бригадирай туһалагшаар дээдэ ветеринарна эрдэмтэй Ким Маханчеев хүдэлжэ байна. 5 мянга гаран хонитой энэ бригадада мэргэжэлтын хэхэ юумэн олон. Ажал һайса мэдэхэ нүхэр Буянтуев, эрдэмтэй залуу хүбүүн нүхэр Маханчеевэй хүсэ нэгэдэхэдээ ажалай бүришье урагшатайгаар бүтэхэ байханиинь дамжаггүй.

Ажахын тоосоондо ороһон бригаданууд ямарнууд, ямар шэнжэтэйнүүд байхаб? Таряан ажалай тиимэ бригадада 2500—3000 гектар тарилга хэхэдэ зохистой гэжэ һанагдана. Бригадираар агроном мэргэжэлтэй, эмхидхэхы шадабаритай хүн хүдэлбэл һайн.

Хонишодой ажахын тоосоондо ороһон бригадануудые томодхоходо зохид гээшэ ха. Тиимэ томодхогдоһон, оньһожоруулагдаһан бригадада 6 мянга хүрэтэр хони байлгаха гэхэ гү, али холбогдомол 6 отараһаа эмхидхэхэдэ гэмгүй. Бригадада 24 хүн ажаллаха.

Яахадаа иимэ томодхогдоһон бригада хэрэгтэй болоол байнаб гэхэдэ, урдань хүдэлжэ байһан хонишоднай үбгэржэ, хүгшэржэ, хүндэтэ амаралтадаа гаража байна. Тэдэнэй оронде залуушуулые эльгээхэ гэхэдэ дуратай дурагүйгөөр ошоно. Юуб гэхэдэ, хонишодой бригаданууд эндэ тэндэ тарүү байдаг, хонишод дуратайдаа кино хараха, радио шагнаха, газетэ саг соонь абаха аргагүйдэнэ. Хэрбээ 4 мянган эхэ хонитой, 2 мянган эмэ түлгэтэй бригада байбал, нэгэ газарта үбэлэй һайн байра түхеэрээд, 300—400 гектар сабшалан, силостэ орохо ургамалнуудые тариха газар, 1500-гаад га бэлшээри даалгахада болохо. Тиимэ бригада «ДТ-54», «МТЗ-3» гүхэлэй хоёр трактортай байхаар. Бригадынгаа үбэлжөөндэ хоёр дабхар гэрнүүдые бариад, тэндээ угаалгаха ваннатай, ууралаар дулаасуулагдадаг, басагад, хүбүүдэй нэгэ нэгээрээ байха таһалгатай, мүн малшадай бүлөөрөө байха таһалгатай гэрнүүдые бодхоохо тушаа һанаашалхаар саг ерээ. Иимэ байра байдал түхеэрбэл, залуушуул тэндэ хүдэлхээ ошохоор дурлаха бэзэ.

Ажахын тоосоондо ороһон иимэ бригада жэлдээ 600 центнер хониной мяха, 70 центнер нооһо үгэжэ шадаха. Тэрэниие эдлүүриин газарай 100 гектар дээрэ бодожо үзөө юм һаа, тус бүридэнь 120 центнер мяхан хүртэнэ.

Иимэрхүү түхэлтэйгөөр һү һаалиин бригадануудые эмхидхэжэ болохо. Ажахын тоосоондо ороһон тиимэ бригадада мянган толгой бодо мал барихаар. Тэрэ бригада һү, үхэрэй мяха абахынгаа хажуугаар үнеэ болохо гунжадые түлжүүлхэ ушартай.

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэрииє ажахын тоосоондо оруулха хэрэгые гэдэргэ татажа болохогүй, тэрэниие энэ дороо эмхидхэхэ хэрэгтэй. Илангаяа таряан ажалай бригаданууд эдэ үдэрнүүдтэ ажахын тоосоондо оруулагдажа, хабарай хүдэлмэриин урда тээ тарилга хэхэ газараа мэдэжэ абаха, трактор, машинануудаа һайса шалгажа, хээрэ гараха ушартай болоно бшуу.

Ажахын тоосоондо ороһон бригадануудые зүбөөр эмхидхэхэ, тэндэ хүдэлхэ хүнүүдые һайн дурааршь нэгэдхэхэ гээшэнь шухала удха шанартай.

Ажахын тоосоондо ороһон бригаданuудай үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд үшөө ямар эрилтэ табинаб гэхэдэ, тэндэ тоо бүридхэлгэ, түсэблэлгые гуримшуулха хэрэгтэй байна. Бригадын ажалай бүридхэл шадаал һаа сомор, гол түлэб абтаһан продукци тоологдохо ушартай.

Бригадын абаһан продукциин өөрынь үнэ сэнгые тодорхойлходоо гансал тэрээндэ хэгдэһэн сэхэ гаргашыень тоолохо хэрэгтэй гэжэ һанагдана. Яахадааб гэхэдэ, малай байра, гэрнүүдээ тэдэнэр ямаршье түлөөһэгүйгөөр жэл бүри заһабарилха болоно.

Ажахын тоосоондо ороһон бригадын гэшүүд хэды шэнээн продукци абахадаа ямар түлөөһэндэ хүртэхэ байһанаа һайнаар мэдэжэ абаха ёһотой.

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие ажахын тоосоондо оруулха хүдэлмэридэ алдуу эндүү, дутагдалнууд яһала гарана. Зарим газарта тиимэ

бригада эмхи...
нэрлээд, үбһэ тэ...
шанайхаяа бэ...
зааряа. Энэ ушар...
жээлэй өөрынь...
химдаруулха...
оролдохо һай...
шье хүсэд һайнаа...
дангүй үлэнэ.
Гадна зарим...
үйлэдбэриин на...
ажахын тоосоо...
даал, нүгөөдүүлэн...
байшана. Иимэ...
шалаа гаргажа...
Яахадааб гэхэдэ...
соондо ороһон б...
шүүд абаһан пр...
хирээр түлөөһэ...
болоно. Зүгөөр бэ...
да хүдэлэгшэд, а...
соондо ороогүй...
ямаршье ушарта...
һэн ажалайнгаа...
абаха ушартай. Т...
хын тоосоо нэбтэ...
бригаданууд...
һаа бага түлбэр...
но ха юм. Энэнь...
машуулхагүй, ха...
тоосоое бурууга...
лохо байна бшуу.
Колхоз, совхозу...
тоосоо амжалтата...
руулха хэрэгтэ...
хүтэлбэрилхы орга...
хи зургаануудай...
лэгшэд, аймагуу...
хүсэл ехэтэйгээр...
уялгатай. Ажахы...
гоор шэнэжэлхын...
хын тоосоо нэбтэ...
дабаритаар...
тула республикын...
хы хүдэлмэрилэгшэ...
ажахынуудые...
абаха бэзэ гэжэ...
Ингэжэ байгуулжэ...
гэрээ оролсобол,...
колхоз, совхоз бүх...
бэриие бүхы...
ажахын тоосоонд...
һэн зорилгоёо амж...
шидхэжэ шадах...

Анаагай совхозой директор нүхэр ЦИБИКЖАПОВАЙ үгэһөө

Совхозуудые ашаг олзо ехээр абадаг болгохо, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ химдаруулха талаар КПСС-эй XXII съезд горьтой зорилгонуудые табиһан байна. Энээниие амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада ажахын тоосоондо зоримгойгоор орохо тон шухала гэжэ һанагдана.

Үйлэдбэриин һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулаад байхада үлэмжэ һайн үрэ дүнгүүдэй туйлагдаха байһые 1961 он харуулба. Тэрэ жэлдэ ажахын тоосоондо ороһон хонишодой 34 бригада эмхидхэгдээд, 30800 толгой хонид гэхэ гү, али совхозой бүхы һүрэгэй 70 процентнь шэнэ гуримай ёһоор харууһалагдадаг болоо һэн. Эдэ бригаданuудта газар, техникэ, мори унаа таһалагдажа үгтэһэн байгаа. Иимэ бригадануудай олонхинь муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Жэшээлхэдэ, ажахын тоосоондо ороһон № 4 отделениин нүхэр Баяртуевай бригада 100 хониин бүриһөө 102 хурьга абаһан, хонидоо таргалуулха даабаряа 120 процент дүүргэһэн байха юм. Үбэлэй үедэ бардам хүрэхэ бүдүүн тэжээл өөһэдөө бэлэдхэжэ абаа һэн. Эндэ 1 центнер нооһоной өөрынь үнэ 169 түхэриг 26 мүнгэн, 1 центнер мяханай — 28 түхэриг 14 мүнгэн болоһон байна.

Жэлэй дүн согсолходо, иимэрхүү амжалта бусадшье отделенинүүдэй хонишод туйлаа. № 1 отделени дээрэһээ абабал, ажахын тоосоондо ороһон нүхэр Сафинай, Цыденжаповай болон бусадай бригаданууд шалгаржа гараа.

Ажахын тоосоон — хүгжэлтымнай найдамтай арга зам. Энэ ушарта ажалайшье бүтээсэ хараа байса дээшэлнэ. Хэрбээ 1960 ондо совхоздомнай 220 хонишод хүдэлдэг байгаа һаа, мүнөө ажахын тоосоондо ороод байхада, тэды шэнээн лэ хонидые 180 хүн ямаршье һаадгүйгөөр харууһална. Хониин ажалаа шэнэ гуримаар эрхилдэг болоһоной ашаар совхоз ехэ олзо оруулаа. Ажахын тоосооной нүлөөн мүн лэ хурьга абалга дээрэшье харагдана. Совхознай байгша оной февралиин 5-да 8 мянга гаран хурьга гарзагүйгөөр абажа шадаа.

Анха түрүүн хонишодой бригаданuудые ажахын тоосоондо оруулхадаа зарим тэды дутагдалнуудыешье гаргаһан байгаабди. Ушарынь гэхэдэ, ажалаа эрхилхэ шэнэ гуримда бригаданuудаа бултыень нэгэ доро оруулжа бираагүй һэмди. Тиигэжэ зариманиинь апрель, нүгөөдүүлынь июнь һарада гэхэ мэтээр һубара һубарһаар ороһон байха. Хожомынь тэдэнэр даажа абаһан хонидтоо хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаагүй һэн. Саашань хэлэхэдэ, үсөөхэн хонитой бишыхан эдэ бригаданууд трактораа дүүрэн хүсэндэнь бэшэ, харин 50—60 процент хэрэглэдэг байба.

Мүнөө ажахын тоосоондо ороһон эдэ бригадануудые томодхохо, нэгэ бригадада, жэшээнь, 3.500—4.000 хони даалгаха, тэдэниие 15—20 хүндэ харууһалуулха гэжэ шиидхээбди. Тиигээд байхада хонишодой 30 бригадын оронде 18 томо бригада хүдэлхэ болоно. Ингээд байхада ажалай бүтээсэ ехэ болохо, нооһо, мяханай өөрынь үнэ нилээд химдарха, хонишодой салин хүлһэн һураггүй дээшэлхэ байна. Совхоз дотороо 1 центнер нооһо абаһанай түлөө 92 түхэриг, 1 центнер мяха абаһанай түлөө 11 түхэриг 95 мүнгэ, эхэһээнь һалгаатар ! хурьга түлжүүлһэнэй түлөө 1 түхэриг түлэхөөр тогтоонхойбди.

Гансашье хониин ажалые бэшэ, харин совхозой бүхы һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулха саг тулажа ерээ. Мүнөө № 1 отделени иимэ гуримда оруулагдажа байнхай, энэ хүдэлмэрие һаяар дүүргэхэбди.

КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи академиин аспирант нүхэр РАНДИНАЙ үгэһөө

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ гээшэмнай шэнэ, творческо хэрэг гээшэ. Тиимэһээ энээндэ элдэб янзын дурадхалнууд байханиинь элитэ. Мүн алдуу эндүүшье гарахань буруу бэшэ.

Би һаяхан Хориин аймагай совхозуудаар, Кударын совхоздо, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ябажа, тэндэ ажахын тоосоо ямараар нэбтэрүүлэгдэжэ байһантай танилсаа гээшэб. Тиихэдэ ямар дутагдалнууд үзэгдөөб: нэгэдэхеэр, ажахын тоосоондо ороһон бригаданuудта продукци абаха даабари һэйса бодомжологдонгүй үгтэнэ. Хоёрдохёор, ажахын тоосоондо ороһон бригадын гэшүүдтэ һара бүри үгэдэг түлөөһэн олон газарта ондо ондоо байна. Кударын совхоздо түсэбөөр хараалагдаһан түлөөһэнэй 90 процентнь һара бүри үгтэдэг. Энээниие зүбтэй гэхын аргагүй. Хониин ажал дээрэ хүдэлдэг хүнүүдтэ һара бүри абаха түлбэриинь 70 процентые үгэжэ байбал зохистой гэжэ һанагдана.

Ажахын тоосоондо ороһон бригаданuудай хүдэлмэришэдтэ олон мал даалгагдана гээшэ. Тиимэһээ тэдэнэй түлөөһэн урдынхиһаа доошо байха аргагүй. Хориин аймагай Анаагай совхоздо хонишодой тиимэ бригаданuудта центнер нооһо абаһанай түлөө 92 түхэриг түлэхэ гэлсээ. Иимэ түлбэри үгөөд байхада нооһоной өөрынь үнэ сэн нилээд химдарха байна.

Эдэ бригаданuудай хүдэлмэришэдэй ажалай түлөөһые тогтооходоо абаһан продукциинь сэнгэй тусхай процентые түлэхэ гэжэ хараалхадашье болохоор гэжэ һанагдана.

КПСС-эй Кяхтын райкомой секр нүхэр ФЕДОРОВОЙ үгэһ

Ажахын тоосоондо ороо һаа, ажал хүдэлмэридөө һайн амжалтануудые туйлахабди гэжэ шэнэ гуримаар хүдэлжэ байһан ажахынуудай дүй дүршэл харуулна. Нёондо манай аймагай хонишодой 36 бригада, һүнэй 10, гахайн 5 фермэ ажахын тоосоондо ороо юм. Тэдэнэр бүхы ажал хүдэлмэрээ өөһэдөө хэжэ, жэлээ һайн амжалтануудаар дүүргээ. Нүхэр Соктоевой, Цыбиковэй, Норбоевой, Доржиевай, Яковлевай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоото хонишодой бригаданууд гүрэндэ мяха, нооһо худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ, нэгэ түхэриг гаргаша хээд, 1 түхэриг 80—90 мүнгэ хүрэтэр олзо доход оруулаа.

«Путь коммунизма» колхоздо нүхэр Жарниковай хүтэлбэрилдэг таряан ажалай-тракторна бригада нёондо ажахын тоосоондо ороо һэн. Тэрэ бригадын гэшүүд хабарай тарилга саг болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, тарилгынгаа хойноһоо һайн харууһалга хэһэнэй ашаар үндэр ургаса ургуулаа. Тэдэнэр 2 мянга гаран гектар талмайһаа 27 мянга гаран центнер ороохо таряа хуряажа абаа. Тиихэдэ тэдэнэй колхоз 1960 ондо бүхыдөө 22 мянган центнер таряа хуряажа абаһан байха юм. Нүхэр Жарниковай бригадын гэшүүн бүхэн 6 мянган пүүд таряа ургуулжа абаа.

Эдэ жэшээнүүдые харахада ажахын тоосоондо ороһон, тэрэниие зүбөөр хэрэглэһэн

ажахынууд хүдэлм...
амжалтанууд туйла...
на. Тэрэмнай аж...
һа тэрэнэй хүсэ...
гүй. Тэрэмнай аж...
мүүжүүлхэ хэрэг...
ха шанартай. Ажа...
до ороод байгаа...
даа нэгэнэйгээ...
ниин—бүлтаний...
гэһэн хүдэлмэрил...
гаар хүдэлдэг.
КПСС-эй райк...
тоосооной ухаа...
бүхэндэ ойлгуулжа...
лөө ехэхэн хүдэл...
на. Энэ асуудал...
ческа, теоретичес...
цинүүд хоёр үүр...
даг, партийна б...
ралсалда үзэгдэ...
нөөе КПСС-эй январ...
лоһон партиин ра...
нум дээрэ ажахы...
хы бүхэндэ ойлгу...
лаар хэлгдэхэ хэм...
нууд хэлсэгдээ.
Ажахын тоосоо...
хын түлөө аймагай...
нист мал ажахы...
дэлхээ һаяхан...
Погранична совхоз...
ажал дээрэ 40 га...
нист хүдэлмэри...
Ажахын тоосоо...
бүхы арад зоной...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ:
хозой 5-дахи ферм
ажахын тоосоондо ор
шодой бригадын бри
сомол басаган Роз
ва (баруун гарһаа
Лиза Дашидондов
коммунис ажалай
рэ зэргэ олгоһон д
нирхон хаража ба
С. БАЛДУЕВ

…ЖАЛТА ОЛГОДОГ АЖАХЫН ТООСООН

КПСС-эй ОБКОМОЙ
II ПЛЕНУМ

…хын тоосоо бүрин хүсэдөөр нэбтэрүүлхэ шухала

★ ★

…С-эй Закаменай райкомой …тарь нүхэр ТЮМЕНЦЕВЭЙ үгэһөө

…ахын продукт эл… болгохо талаар …XXII съездын ха…лай ехэ зорилго… дээрэнь бэелүүл… ажал хүдэлмэри…энэ онол арга хэ…лхэ ёһотойбди. Тэ…үйлэдбэриин бүхы …ые ажахын тоо…лха гээшэ тон ехэ …тай. Энэ талаар ма… колхозуудта тии…энэй хэгдээгүйшье … хэды тобшолол… болохо.

…аймнай гол һал…бодо мал юм. Тии…до жэлэй эхинһээ …ын тоосоо нэбтэ…лээ һэмди. Аймаг…нэн ажахын тоо…й 5 фермэ байгуу… Тэрэ фермэнүүдтэ …шэнэ гунжад, һү …эг үнеэд, шахан …ахa буруу, хаша…гтэлнүүд үгтэдэг. …, XXII партсъез…этэ колхозой тии…гэрэгшэ жэл мян…эртэй байгаа. Тэрэ …алнуудһаа гадна, …гектар сабшалан, …ряалан, нэгэ трак…морид, зэр зэмсэг …ушаагдажа үгтөө …туршада тэдэнэр …гаран тугал аба… фермэнүүдһээ 100 …ка, үнеэн бүридэ …хүүлжэ түлжүү… туршада фермэ гү… центнер мяха ху…сэбөө 95,2 процент …олхоздоо 1640 тү…хэриг сэбэр олзо оруулаа. Фермын хүдэлмэришэн һара бүхэндэ урда жэлэйхиһээ 12 түхэриг ехэ түлөөһэ абаа.

Мүнөө манай колхозуудаар ажахын тоосоондо ороһон мяханай фермэнүүдһээ гадна, тиимэ һүнэй фермэнүүд бии болгогдожо байна. Тэрэ фермэнүүдтэ һү ехэтэй үнеэд суглуулагдажа, тугалнуудань мяханай фермэдэ үгтэжэ түлжүүлэгдэдэг. Тиимэ фермэдэ һаагдаһан һүнэйнь 92—95 процент гүрэндэ худалдагдана. Тиигэжэ тусхай ажахын тоосооото мяханай, һүнэй фермэнүүд ажал хүдэлмэридөө һайн дүнгүүдые туйлажа, булюу һайн байһанаа харуулаа.

Малһаа үдхэн һү ехээр абахын түлөө манай колхозууд ехээр тэмсэжэ байна. Колхозуудаар һарлагай фермэнүүд бии болгогдоно. Юуб гэхэдэ, тэдэмнай 7—8 процент тоһолигтой үдхэн һү үгэдэг малнууд ха юм даа. Һарлагуудай тоо толгой түргөөр олошоруулжа, тэдэнэй тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлхэ гэһэн зорилготойбди. Баһал адуу мориной тоо толгой олон болгожо, химда сэнтэй мориной мяха ехээр худалдахын түлөө хэмжээ-ябуулганууд абтажа байна.

Ажахын тоосоон гансашье колхозой ажахыда нэбтэрүүлэгдэнэ бэшэ, баһал промышленна предприятинууд тэрэниие үргэнөөр хэрэглэжэ эхилэнхэй. Холтосон руднигай хэдэ хэдэн жэжэ бригаданууд мүнөө томодхогдожо, ажахын тоосоондо орожо байнхай.

★ ★ ★

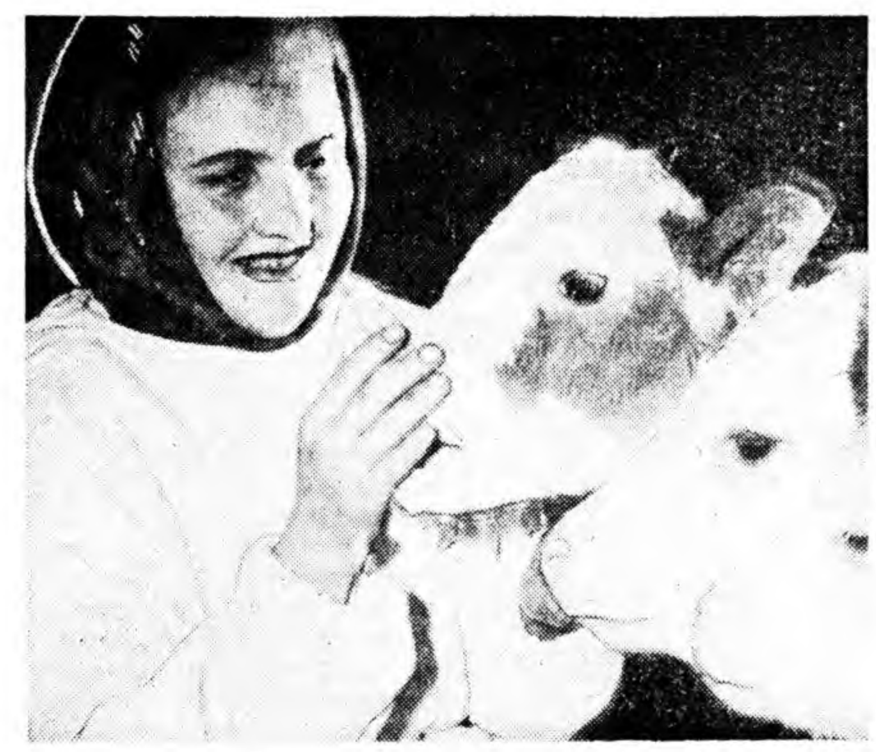

Зина Фомина һаяхан түрэһэн тугалнуудые даажа абаад, тэдэнэйнгээ шэгнүүр сүүдхэдээ 800 граммаар нэмээдэг. Мүнөө тугалшадай бригада ажахын тоосоондо орохоор бэлдэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тарбагатайн «Маяк» колхозой тугалшан З. Фомина.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Чесанын совхозой ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадын бригадир нүхэр ДУЛМАЕВАГАЙ үгэһөө

Ажахын тоосоон гээшэ хүнэй урма баяр хүдэлгэмэ, ажалые урагшань дабшуулһан, үйлэдбэриин «нюусые» элирүүлһэн алтан түлхюур мүн. Яахадааб? Хүдэлмэришэн бүхэн өөрынгөө гараар хэһэн ажалаа балшыса харадаг, хэһэн юумэнь һайн шанартай байдаг. Иимэ бригадада хүдэлмэришэн бүхэн коммунис ёһоор хүмүүжэдэг, ажалда дурагүй, залхуу зарим нэгэн хүнүүд байбал, түрүү нүхэдэйнгөө туһаламжаар ажалша бэрхэшүүлэй зэргэдэ жагсадаг байна. Республикын колхоз, совхозуудта иимэ бригадануудые үшөө олоор эмхидхэбэл, саашадаа хүгжэхэ замдамнай онсо туһатай байха һэн.

Манай Чесанын совхоз нёдондо ажахын тоосоондо оруулагдаһан 19 багахан бригадатай байһан юм. Мүнөө томодхогдоһон 13 иимэ бригада бии болгогдонхой. Бригада бүхэндэ 4000—6000 хонид даалгагданхай. Иигэжэ томодхогдоһон бригаданууд хонин һүрэгые олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ёһотойл гол хүсэниинь боложо үгэхэ байха. Би халаа энэ совхозой нэгэ бригадые даадагби. Нёдондо түрүүшынхеэ ажахын тоосоондо ороһоншье, хэды дутуу дундатай байгаашье һаа, манай бригада 52 мянган түхэригэй олзо оруулаа, энээниие нэгэ хүн дээрэ абабал, 3714 түхэриг хүртэнэ. Бригадын гэшүүд хамта дээрээ 71,5 центнер нооһо, 179 центнер мяха абаһан байна. Бригадымнай гэшүүн бүхэн 511 килограмм нооһо, 12,8 центнер хониной мяха абаһан болоно. Тиихэтэй хамта, 1 центнер мяханай, нооһоной өөрынь үнэ нёдондонойхиһоо жэшээгүй ехээр химдарһан байна.

1962 ондо 89.845 түхэригэй олзо оруулжа, нёдондонойхидо орходоо 173 процент ехэ болгохо һаналтайбди. Энэ зорилго бэлэхэнээр бүтэшэхэ бэшэ. Тиибэшье 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3 кг. нооһо хайшалха гэһэн уялгаяа дүүргэхэл байхабди. Энээнэй түлөө юу хэхэ ёһотойбибди? Хонидоо гарзагүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулхаһаа гадна, хабарай адуулгын үедэ хонидой нооһонойнь гээгдэхэ ябадалтай тэмсэхэ, абаһан хурьгадаа гарза гайда оруулхагүйе оролдохо болонобди. Тиихын тула хурьгадые эхэһээнь һалгаангүй байлгажа, уурагынь таһалдалгүйгөөр хүхүүлжэ байнабди. Энэ ушарта хурьгад ехэ өөдэргэн, ямаршье үбшэндэ дайрагдадаггүй бшуу.

Мүнөө бригадамнай хаража байһан хонидһоо 700 гаран хурьга абанхай, бэшыень ехэнхидээ энэ һара соогоо абаха байна.

Совхозой коллектив партиин ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумдэ, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын һайндэртэ ажалай бэлэг болгон, энэ жэлдэ гүрэндэ 9000 центнер мяха, 14.500 центнер һү, 1520 центнер нооһо, 121 мянган үндэгэ худалдаха гэһэн уялга абаа һэн. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табяад, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ байһаар. Совхознай гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 132 процент, һүөөр кварталайнгаа түсэб 36 процент дүүргөө.

КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретарь нүхэр ИВАНОВОЙ үгэһөө

Манай аймагай совхоз, колхозууд ниитынгээ малые жэжэ божо фермэ, отара, гүүртэнүүд болгоод, газар дайдаар тараажа орхиһон байна. Энэмнай тон буруу гээшэ. Тиихэдэ олон мал зундаа бэлшэһэн газартаа үбэлжэнэ. Тэрэнһээ боложо наг шэбхэ туһагүйгөөр миин хосорно, һүүлэй үедэ олохон ажахы сабшалан, үтэгһөөнь һайн ургаса ногоо абахаяа болёо. Малай фермэ, гүүртэ, отарануудые томодхохо гээшэ тон шухала хэрэг болоод байна.

Хүдөө ажахын хүтэлбэрилгэ һайжаруулха талаар һүүлэй үедэ партиин обкомой эрид хэмжээ абажа байһан ушар тон һайшаалтай. Энэ талаар илангаяа ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ гээшэ угаа ехэ удха шанартай. Аймагаймнай совхоз, колхозуудай олонхи участогууд ажахын тоосоондо ороод, һайн амжалтануудые туйлажа байнхай. Партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой хэдэн отаранууд ажахын тоосоондо ороод, үбһэ тэжээл хонидтоо гүйсэд хүрэхөөр бэлдэжэ абаад, үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Тэдэ хэдэхэн отарын хонишод бүхы колхозой бэлдэһэнһээ ехэ үбһэ ногоо сабшажа абаһан байха юм.

Энэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, ажахын тоосоондо түргэнөөр ороо һаа, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха арга боломжо олдохо болоно.

★ ★

Республикын совхозуудай трестын директор нүхэр БАРЬЯДАЕВАЙ үгэһөө

Манай областной партийна организаци һүүлэй үедэ хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хээ. Тэрэнэй ашаар олонхи колхоз, совхозууд ажал хүдэлмэридөө нилээд амжалтануудые туйлаа. Үйлэдбэреэ ажахын тоосоондо түргэнөөр оруулаагүй һаа, бидэнэр урагшаа дабшажа шадахагүйбди гэжэ түрүүшын жэлэй дүн харуулаа.

Гэбэшье олонхи совхозууд энэ шухала хүдэлмэриие удааруулна. Тиин тэдэ бригадануудай ажал хүдэлмэридэ тон ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. 1960 ондо 22 совхозуудаймнай миил 5-ниинь үри гарзагүйгөөр дүүргээ һэн. Үнгэрөөшэ жэл тэдэнэй гурбанай нэгэниинь гарза ехэтэйгээр гараа.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ олонхи совхозуудта үйлэдбэриин эмхидхэл һула, продукци абалгатай холбоогүй гаргаша ехээр хэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрөөшэ жэл Кяхтын совхоз салин хүлһэндэ 127 мянган түхэриг үлүү гаргаһан байна. Тиихэдэ Оймурой совхозой абаһан продукцяа гүрэндэ тушаажа олоһон мүнгэниинь ганса хүдэлмэришэдэй салин хүлһэндэ гаргаһан гаргашые хаагаагүй байха юм. Тэрэ совхозой хүдэлмэришэдтэ салин хүлһэ түлэхэ хэрэгтэ ехэхэн алдуунууд гарана. Мал ажалда ябаһан хүнүүдэй нэгэ үдэр дунда зэргээр 2 түхэриг 28 мүнгэ олоходонь, ондоо харюусалгагүй ажалда ябаһан хүнүүд үдэртөө 3—4 түхэриг олодог байна. Тэрэ тон буруу гээшэ.

Эдэ дутагдалнуудые саашань үгы хэхын тула юун хэрэгтэйб гэхэдэ, совхозуудые бүхыдэнь ажахын тоосоондо оруулха шухала. Тиихэдэ совхозой хүдэлмэришэд хэһэн ажалаараа бэшэ, харин гаргаһан продукциин хэмжээгээр түлөөһэ абаха болоно.

Совхозуудые ажахын тоосоондо оруулха хэрэгтэ бригада, фермэнүүдые зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай. Тиимэ бригада, фермэнүүдые даагшадаар һайн мэргэжэлтэй хүнүүдые табяагүй һаа, амжалта туйлахань бэрхэтэй. Бригада, фермэнүүдые урданай шэнги жэжэ бэшээр, харин томонуудаар эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тэдэндэ газар уһа, зэр зэмсэг, трактор, машина тушаажа үгэхэһөө гадна, хүдэлмэришэдтэнь һайн байра байдал түхеэрхэ болоно.

Совхозууд үйлэдбэреэ ажахын тоосоондо оруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулхатаяа хамта, малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ, гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ болон бэшэшье продукци худалдаха түсэбөө дүүргэхэ, хабарай тарилгада һайнаар бэлдэхэ хүдэлмэреэ һуладуулха ёһогүй. Харин тиихэдэ олонхи совхозууд һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо доошонь оруулаад байха юм. Тэрээниие саашадаа тэсэжэ болохогүй.

Кударын совхозой парткомой секретарь нүхэр ДАШИЕВАЙ үгэһөө

…йна организаци сов…бэридэ ажахын тоо…лэ талаар хүдэлмэри …жэ эхилһэн байна. … хэжэ эхилхэдээ би…ралаа үйлэдбэриин …бэхижүүлхэ, хүдэл…хын тоосооной гури…үүлха хэрэгтэ хан… Тэрэ зорилгоор ажа… асуудалнуудые пар…үүд дээрэ зүбшэн хэл…үргүүлинүүдтэ, семи…э эхилһэн байгаабди. …дэ олонниитын хүсөөр …гээрэлэй кабинедүүд …тэндэ ажахын тоосоо …талаар харуулан ойл…лнүүд, статьянууд, …арта табигдаһан бай…ндэ консультаци үг…

… асуудалда олон хү…хын, тэдэнэртэ ажа… гуримые һайса ойл…йгөөр 1960, 1961 … 10 дахин эконо…ференци фермэ болон … үнгэргэгдөө һэн. Үн… һарада ажахын тоо… бригаданууддай жэлэй …солжо, партиин XXII …бэринүүдые бэелүүл…62 ондо тэдэнэй хэхэ … асуудалаар конфе…һэн байна.

…партком хүдэлмэридөө …лэй кабинедүүдтэ …мүнөө тиимэ 3 кабинет…

Жэлэй дүн гаргаад байхадаа, бидэнэр ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадануудые томодхохо гэжэ шиидээбди. Һаяхан хонишодой 13 бригадын орондо 7 томо бригада эмхидхэгдээ. Тэдээндэ 12 мянган хони даалгагдажа үгтөө. Тэрэшэлэн сабшалангай, бэлшээриин, тэжээлэй ургамалнуудые тариха газар даалгагдаа. Томодхогдоһон бригадануудые хүтэлбэрилхөөр эрхим хүнүүд, коммунистнууд табигдаа. Тэдэнэй олонхинь совхозой дирекциин, парткомой этигэл найдабариие харюулжа шадана. Жэшээнь, хонишодой бригадануудые даагшад нүхэд Доржиев, Буянтуев, Цыбиков болон бусад хүдэлмэреэ жэшээтэ һайнаар эмхидхэнэ, ажахын тоосоогоор хараалагдаһан даабаряа дүүргэжэ шадаа.

Нүхэр Цыбиковэй бригадын хонишод жэлэй туршада шэнэ янзаар хүдэлхэдөө нооһо абалгаяа 28 процент дээшэлүүлжэ, центнер нооһоной өөрынь үнэ сэнгые 220 түхэригтэ оруулһан байха юм. Хурьгадай шэгнүүрэй нэмэһэнэй центнер бүхэниинь 20 түхэригтэ болоо.

Таряан ажал дээрэ оньһожоруулагдаһан 7 звено эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэдэнэр тусхай газар даажа абаад, жэлэй эхинһээ һүүл хүрэтэр хүдэлхэдөө тад ондоогоор ажалдаа хандажа гараа. Иимэ звенодо 15—18 хүн хүдэлдэг байгаа. Ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэнэйл ашаар нёдондоной хабарай тарилгые урда жэлэйхиһээ табан үдэрөөр урид дүүргээ. Байгаалиин уларилай хэды бэрхэшээлтэй байбашье, олонхи звенонууд бараг һайн ургаса абаа. Жэшээнь, нүхэр Гомбоевой даадаг звено гектар бүриһөө 11,5 центнер орооһо таряа абажа, тэрэнэйнгээ 1 центнер бүхэнэй үнэ сэнгые 43 мүнгөөр химдаруулаа.

Тиигэбэшье энэ хүдэлмэридэ дутагдалнууд, алдуу эндүү гаранал гээшэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд үшөөл харюусалга багатайгаар ажаллана. Ажахын тоосоондо ороһон олохон бригадануудта техникэ үгтэхөөр хараалагдаһан аад, тэрэ бүтээгүй.

Саашадаа ажахы дотороо тусхай шэглэлтэй отделенинүүдые, бригадануудые бии болгохо гэжэ шиидээбди. Совхозой нэгэдэхи, гурбадахи отделенинүүд гол түлэб мяха, нооһо абаха зорилготой. Хоёрдохи отделени—үхэрэй, гахайн мяха абаха даабаритай.

Һаалиин фермэнүүдые 600 толгой эбэртэ бодо малтайгаар эмхидхэхэ гэһэн дурадхал зүйтэй гэжэ һанагдана. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые тусхай бригадануудые хүтэлбэрилхөөр табиха гэһэн һанамжые дэмжэхэ байнаб.

Ажахын тоосоо колхоз, совхозуудта нэбтэрүүлхэ талаар хүдөө ажахын министерство, республикымнай институдууд маанадта туһаламжа бага хүргэнэ. Совхозуудта мүнөө бии байгаа тоо бүридхэлэй гурим, формонууд таарахаяа болижо, шэнэ янзаар тодорхойлхо хэрэгтэй болоно. Энэ талааршье мэргэжэлтэдэй зүгһөө туһаламжа хэрэгтэй гээшэ.

Сэлэнгын „Көммунизм“ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр БАИРБИЛИКТУЕВАЙ үгэһөө

Үнгэрөөшэ жэлэй январь һараһаа манай колхоз бригаднуудаа ажахын тоосоондо оруулжа эхилээ һэн. Энэ харюусалгатай хэмжээ-ябуулга бэелүүлхынгээ урда тээ ехэхэн бэлэдхэлэй хүдэлмэри хээ һэмди. 1960 ондо колхознай мүнгэн түлбэридэ ороо. Тиин колхозоймнай олзо доход урда жэлэйхиһээ нилээд дээшэлээ, колхознигуудай салин 25 процентээр дээшэлээ.

Мүнөө колхоздомнай хонишодой 10 бригада, һүнэй, мяханай фермэнүүд, овощ таридаг бригада ажахын тоосоондо ороод хүдэлжэ байна. Тэдэндэ сабшалан, бэлшээри, тарилгын газар, трактор, машина, зэр зэмсэг даалгагдажа үгтэнхэй. Нёдондо хабар сабшалан, тарялан дээрэ тэдэнэр наг шэбхэ ехээр гаргажа, һайнаар уһалһанай, харууһалһанай ашаар ган гасуур жэлэй болобошье, үндэр ургаса хуряажа абаа. Ажахын тоосоондо ороһон бригада, фермэнүүдтэ тушаажа үгтөөгүй газарай га бүриһөө 6—7 центнер үбһэ ногооной абтахада, ажахын тоосоото бригаданууд сабшалангайнгаа га бүриһөө 12—15 центнер үбһэ абаһан юм.

Ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадада мянга, мянга гаран толгой эхэ хонид үгтэнэ. Хони хайшалгын үнгэрхэтэй хамта тэдэнэй тоо толгой 3000 хүрэтэр олон болгохобди. Бригада бүхэндэ сабшалан, тарялан, бэлшээриин газар, трактор, машина, зэр зэмсэг даалгажа үгтэнхэй. Хонишод сабшалан, тарялан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ эхилэнхэй. Мүнөө 6 мянган тонно зөөгөөд байна, үшөө 15 мянган тонно зөөхэ уялгатай.

Овощ тариха, тарян ажалай бригаданууд дотор звенонууд бии болгогдоо. Ажахын тоосоондо ороһон энэ бригаданууд хабарайнгаа тарилгада һайнаар бэлэдхэнэ. Тэдэнэр тарилгынгаа хубаарилгые дахин шэнээр хаража үзөөд, энэ жэл 700 гектар шэниисэ, 1000 гектар ячмень нэмэжэ тариха гэжэ шиидхээ. Баһал кукурузын поли нилээд үргэдхэгдэхэ, бобы, горох таригдаха юм.

Һаяар автогараж ажахын тоосоондо оруулагдахаяа байна. Мүнөө жэл колхозоймнай үйлэдбэриин бүхы һалбаринууд ажахын тоосоондо орохо гээшэ. Тиихэдэ тоо бүридхэл, тоосоо эрид һайжаруулха хэрэгтэй болоно. Тэрээнгүйгөөр ажахын тоосоо зүбөөр эмхидхэхэнь бэрхэтэй. Гэбэшье манай колхоздо һайн плановик, экономист, бухгалтернууд үгы. Тиимэһээ тэдэниие һургаха талаар республикымнай хүтэлбэрилхы эмхи зургаанууд һанаагаа табиха бэзэ гэжэ найдагдана.

Манай колхозой гэшүүд энэ жэл гүрэндөө 3 мянган центнер мяха, 6 мянган центнер һү, 360 центнер нооһо, 6 мянган центнер овощ худалдаха гэһэн уялга абаа. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бидэнэр шангаар тэмсэжэ байнабди.

…ябэрэй „Эрдэм“ совхозой директор нүхэр ДОРЖИЕВАЙ үгэһөө

… бүтээсые дээшэ… продукциие хим… болгохо хэрэг… ажахын тоосоо …тэй нягта холбоо… ушарта ажахы бү… амжалта туйла… …кэшээтэй.

… совхоз — ажахын …баритай томохон … гэжэ тоологдодог. …дэ совхознай үн…эйхитэй сасуулбал, … ехэ мяха, һү аба… табина. Тиигэжэ …үүдтэ мүнөөнэй… дахин ехэ мяха, …лохобди. Энэ ха…шанга, харюусал… гээшэ.

…үүдтэ манай сов… тойрон хурьга … Хэрбээ 100 эхэ … абаад тоолобол, … абтаһан болоно. Ажахын тоосоондо ороһон зарим бригаданууд бүришье олые — 100 эхэ хонин бүриһөө 80—82 хурьга абанхай. Эндэ ажахын тоосооной үрэ тоб байса харагдана ха юм. Урдань байһан жэжэ бригадануудые томо болгохо хүдэлмэри совхоз доторнай ябуулагдажа байнхай. Тэрэнэй эсэстэ ажахын тоосоондо ороһон 30 гаран жэжэ бригадануудай орондо томодхогдоһон 11 бригада эмхидхэгдэхэнь. Энээнһээ гадна һү һаалиин 8 гүүртэ, гахайн 2 фермэ, тарян ажалай 4 бригада ажахын тоосоондо оруулагдаа.

Энэ хүдэлмэри ябуулжа эхилхэдээ нэн түрүүн бригада ямар хэмжээтэй байхаб гэжэ һайса боломжолжо үзөө һэмди. Минии һанахада, республикын урда зүгэй тала газартай нютагуудые абаад үзэбэл, ажахын тоосоондо оруулагдаһан хонишодой бригадада 5—6 мянган хонидые даалгамаар гээшэ ха. Мүн һү һаалиин гүүртэ бүхэндэ 500—600 үнеэдые даалгажа үгэбэл, оньһожоруулагдаһан тарян ажалай бригадада 2000—2500 гектар газар тушаажа үгэбэл таарамжатай дээрэ һанагдамаар байна.

Шэнэ гуримда ороод байхадаа ажалай түлөөһэ иимээр түлэгдэнэ. Үбэлэй үедэ центнер һүнэй түлөө һаалишан 44 мүнгэ абадаг. Иигээд байхада һаалишан бүхэн һарадаа 80—100 түхэриг салин хүлһэ абана. Һаалишан болохо дуратай хүнүүдшье ехэ олон болоо. Орооһо тарянай, мал ажалай продуктнуудай өөрынь үнэ мүн лэ химдарха байна.

Республикын түсэблэлгын органууд хүдөө ажахын продукт абаха талаар бидэндэ даабаринуудые ехэ хожомдожо үгэдэг, худхаляа хуймаа гаргадаг. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын асуудалнуудые даншье һаа олон организацинууд эрхилнэ гэжэ һанамаар. Ушар иимэһээ бидэндэ, жэшээнь, 40 шахуу ондо ондоо ургамалнуудые тариха гэһэн даабари үгтэдэг байха юм. Энэ хэрэгые гуримшуулхаар болоо гэжэ һанагдана.

Һургуулитай, дээдэ эрдэм мэргэжэлтэй тоо бүридхэгшэд колхоз, совхозуудтамнай үгы шахуу. Тиимэһээ дээдэ һургуулитай, ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ бухгалтер, түсэблэгшэдые республика дотороо бэлэдхэхэ гээшэ шухала болоод байна. Энээнһээ гадна ажахын тоосоондо ороһон бригадануудта үгтэхэ ажалай түлбэриин нэгэн адли гурим тогтоогоо һаа зохистой ха.

КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь нүхэр ЛЫСОВЭЙ үгэһөө

Колхоз, совхозуудта ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ талаар манай аймагай партийна организаци нилээд хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө аймагтамнай 69 ажахын тоосоото комплексно бригаданууд, тэрэ тоодо 54 хонишодой, 8 эбэртэ бодо мал харууһалдаг, 7 тарян ажалай бригаданууд хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэй олонхинь ажал хүдэлмэридөө һайн амжалтануудые туйлана.

Ажахын тоосооной ашаар газар уһан ёһотой эзэтэй боложо, зүбөөр хэрэглэгдэнэ, мал ажалтай нягтаар холбогдоно. Сабшалан, тарялангай газар, машина, техникэ, зэр зэмсэг тушаажа абаад, түлөөһэ хэһэн ажалаараа бэшэ, харин гаргаһан продукцяараа абаха болоходоо хүн бүхэн оролдосотой шударгыгаар, эдэбхи үүсхэл гарган хүдэлдэг болоно, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлнэ. Тиимэһээ ажахын тоосоондо ороһон бригада, фермэнүүдэй гаргаһан продукци тэндэхи хүн бүхэндэ хубаахада ажахын тоосоондо ороогүй участогуудта хүдэлжэ байһан хүн бүхэнэй гаргаһан продукциһаа аргагүй ехэ болоно гээшэ.

Ажахын тоосооной аша туһа хэрэг дээрээ харуулагдабашье, тэрэниие нэбтэрүүлхэ талаар үшөөл ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Мүнөө манай аймагай хонин һүрэгэй 30 процент, эбэртэ бодо малай 25 процент, газар тарялангай 10 процент ажахын тоосоондо оруулагданхай. Бии байгаа дутуу дундануудаа дары усадхажа, энэ жэл бүхы колхоз, совхозууд гүйсэд ажахын тоосоондо орохо ёһотой.

Бригада, фермэ болон бэшэшье участогуудые ажахын тоосоондо оруулхадаа, тэдэниие урданайхидал адли жэжэ баганаудаар бэшэ, харин томонуудаар хэхэ хэрэгтэй. Тиин бидэнэр хонишодой жэжэ бригада, фермэнүүдээ томо болгожо байнабди, зарим газарта 10 мянган толгой хонитой бригаданууд эмхидхэгдэнхэй.

Эбэртэ бодо малай фермэнүүдые түргэнөөр ажахын тоосоондо оруулха гээшэ тон шухала болоод байна. Юуб гэхэдэ, олонхи колхозуудта тэрэмнай гарза ехэтэй һалбари болонхой. Тиимэ байха ёһогүй ха юм. Энээниие Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз харуулаа. Хайшан гээд тэрэниие туйлааб гэбэл, тэдэ һүнэй, мяханай фермэнүүдые томодхоод, ажахын тоосоондо оруулаа. Тиихэдэнь тэдэнтэй зэргэлээ байгаа «Мир» колхозой эбэртэ малай фермэнүүд хуушан янзадаа жэжэнүүд, таранхай, ажахын тоосоондо оруулагдангүй байжа, колхоздо олзо доход оруулхын орондо гарза хэнэ.

Зарим колхоз, совхозуудай партийна организаци, хүтэлбэрилэгшэд бригада, фермэнүүдээ ажахын тоосоондо оруулаад, һанаагаа амаршана. Тэдэнэй дунда политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхаяа болишоно. Тэрэмнай тон буруу хэрэг гээшэ. Имагтал энэ ушарһаа олонхи бригада, фермэнүүд ажахын тоосоондо ороод, горьтой амжалта туйланагүй.

Манай аймаг жэлһээ жэлдэ ган гасуурта дайрагдажа, тон хүндэ байдалда ороно. Гэбэшье аймагтамнай уһалалгын түхеэрэлгэнүүд баригдахаар үни хараалагдаад, юушье хэгдэнэгүй. Энэ барилга түргэдхэхэ талаар республикын эмхи зургаанууд туһалха ёһотой.

ҺУНГАЛТАҺАА ҺУНГАЛТА ХҮРЭТЭР

ШЭНЭ РАЙОНОЙ ШЭНЖЭ

Үдын урда бэс. 1930-аад ондо һэн. Подгорно гудамжын саада захатай, орбо сорбо модон гэрнүүдтэй бишыхан тосхон мүнөө Улан-Удэ хотымнай нэгэ томохон районой центр болонхой.

1938 оной хабар һэн. Тиихэ үедэ эндэ мелькомбинат, хэдэхэн цехтэй мяха-консервын комбинат һаяхан ашаглалгада оруулагдаад байгаа. Тэдэ предприятинууд мүнөөнэйхитэй сасуулхада оройдоо гар үйлэдбэритэй шахуу байһан юм. «Луч» болон Чапаевай нэрэмжэтэ олзоборилгын хоёр артель тэрэ районой томохон предприяти гэжэ тоологдодог байгаа. Район дотор оройдоо 3 һургуули, 1 поликлиникэ, 2 магазин байгаа.

Мүнөө Октябрьска район хараһаар байтар ташха ондоо, Улан-Удэ хотымнай промышленна томохон район болонхой.

Үнгэрһэн һунгалтаһаа мүнөө болохоёо байгаа һунгалта хүрэтэрхи үе соо район дотор һунгуулиин 6 шэнэ участок нэмэжэ нээгдэбэ. Энэ хадаа дурсагдаһан районой хүн зоной хэды шэнээнээр олон болоһые гэршэлнэ.

Октябрьска районой предприятинууд нютагай түүхэй эд, илангаяа хүдөө ажахын продукци болбосоруулна. Тус районой мяха-консервын комбинат, мелькомбинат, царин сэмбын фабрика оронойнмай томохон предприятинуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Тэрэшэлэн модоной завод, мебельнэ фабрика, барилгын түмэр-бетон конструкци бүтээдэг завод, бэшэ бусад олон предприятинууд тэндэ хүдэлнэ.

Промышленна предприятинуудай олоор байгуулагдахатай хамта гэр байрын барилганууд үргэлхэглэнэ. Һүүлшын арбаад жэлнүүдэй туршада хэдэн шэнэ тосхон тус район дотор бии болошоо. Жэшээлхэдэ, Силикатна, Горькиин нэрэмжэтэ, Шэнэ Комушка, Ногоон тосхон, Октябрьский гэхэ мэтын һуурин газарнууд урган тогтоо. Гансахан 1961 ондо 20.693 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр ашаглалгада үгтэһэн байха юм. Байгша ондо хамта 30 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Мүнөө Октябрьска район дотор юрэнхы һуралсалай 13, хүдэлмэришэн залуушуулай 5 һургуули хүдэлнэ. Тэдэ һургуулинуудта хамта 9390 хүн һурадаг. Медицинскэ 23 эмхи зургаан, 8 клуб, 2 кинотеатр район дотор нээгдэнхэй.

Районой промышленна предприятинууд жэл ерэхэ бүри улам үргэдэнэ. Сэмбын фабрика шадар нооһо угааха ехэхэн предприяти баригдажа байнхай. Мүн Силикатна гэжэ газарта гэр бариха томо панель бүтээдэг заводой барилга эхилэнхэй. Хуушан Комушкадо сүүдхэдээ 180 тонно хилээмэ бариха горьтойхон завод байгуулагдахань.

Республикымнай эмнэлгын томохон эмхи зургаан болохо больницын городок эндэ урган тогтоо. Улан-Удэ хотын, мүн тэрэ шадарай ажалшадай омогорхол болоґшо телецентр Үдын урда бэедэ бодхоогдон хүдэлгэгдөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ трамвайн харгы табигдажа, сэмбын фабрикые городой Советскэ, Железнодорожно районуудтай холбоо. Мүнөө жэлдэ тэрэ харгы улам саашаа һунаагдажа, Никольск тосхон хүргэгдэхөөр хараалагдана. Удаадахи жэлнүүдтэ тэрэ зам мяха-консервын комбинат хүргэглэхэ юм.

Юрэнхы һуралсалай һургуулинуудһаа гадна түсхай дунда һургуулинууд Октябрьска райондо олоор нээгдэнэ. Тэндэ медицинскэ училищи, мяха-һүнэй техникум, хүдөө ажахын техникум, лесотехническэ училищи хүдэлнэ. Тэрэ райондо Зүүн-Сибириин Улан-Удэ хотодохи библиотекын институт баригдаха, мүн хэлхеэ-холбооной техникум тогтоогдохоор хараалагдана.

Районой хүн зоной улам олошорон үргаха тума шэнэ шэнэ һургуули, хүүгэдэй эмхи зургаанууд нэмэжэ баригдана, нээгдэнэ. Мяха-консервын комбинадай, модоной заводой, республикын больница шадар туд бүридөө 920 хүнэй һууритай дунда һургуулинууд баригдана, баригдахаар хараалагданхай. Тальцы тосхондо, республикын больница, мяхаконсервын комбинат, мебельнэ фабрика шадар хүүгэдэй садууд нээгдэхэнь.

280 хүнэй нэгэ доро һуужа эдеэлхэ столово Үдын урда бэедэ баригдажа байна.

Республикымнай эгээн залуу районуудай нэгэн бологшо Октябрьска район гүрэнэйнгөө засагай дээдын газарта һунгалтануудые үнгэргэхэ түрүүшын һунгалтаһаа хойшо иигэжэ ургаба, хүгжэбэ, районой экономико, культура бадарба.

1961 ондо түрэһэн 1193 совет эдир эрхэтэд 1962 онииие угтаба.

Н. Алдаров.

Улан-Удын «Забайкальский» гэжэ антай совхозой хүдэлмэришэдэй тосхон. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим нютагуудта саһан орохо. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 15—17, үдэртөө 7—9 градус хүйтэн болохоор багсаагдана.

Февралиин 15—16-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта бага зэргэ саһан орохо. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 23—28, үдэртөө 10—15 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Хилын саанаһаа

Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум дүүрэбэ

ПАРИЖ, февралиин 11. (ТАСС). Парижай захада, Шуази-ле-Руа гэдэгтэ болоһон Франциин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум үсэгэлдэр үдэшэлэн хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

«Юманите-Диманш» газетэ Пленумэй хүдэлмэри тухай мүнөөдэр коммюнике гаргаа.

Франциин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум Шуази-ле-Руада үсэгэлдэр үглөөгүүр болобо. ФКП-гэй политбюрогой гэшүүндэ кандидат Жорж Сеги гэгшэ тэндэ түрүүлэгшээр һууба гэжэ тэрэ коммюнике соонь мэдээсэгдэнэ. Фашизмда эсэргүүтээр хэгдэһэн февралиин 8-най жагсаалда хабаадажа, полициинхидта алуулһан найман хүнүүдэйнгээ дурасхаалые пленумдэ хабаадагшад нэгэ минутын туршада абяагүй байжа ёһолбо.

Фашизмда эсэргүү тэмсэл, нэгэдэмэл фронтын шухала асуудал тухай Поль Лоран элидхээ.

ФКП-гэй генеральна секретарь Морис Торез богонихоноор үгэ хэлэбэ. Социалистическэ парти, ажалай бүгэдэниитын Нэгэдэл, «Форс Уврие», христиан ажалшадай французска Нэгэдэл, национальна эмхиин Федераци манифестаци хэхэ тухай дурадхаһан юм. Понедельнигтэ, февралиин 12-то ажалаа зогсоогоод, тэрэ манифестацида бүхы гэшүүдэйнгээ, бүхы республиканецуудай хабаадахыень Франциин Коммунистическэ парти уряалха болоно гэжэ политбюрогой нэрэһээ Морис Торез дурадхаа. Энэ уряалыень Центральна Комитет нэгэн дуугаар һайшааба.

Поль Лоранай элидхэл тушаа зүбшэн хэлсэлгэ болобо. ФКП-гэй политбюрогой гэшүүн Жаннетта Вермерш тэндэ түрүүлэгшээр һууһан байна. Фашизмда эсэргүү ехэ тэмсэлдэ ЦК-гэй гэшүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадалсахын зорилгоор Пленум үсэгэлдэр үдэшэлэн хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Германо-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй VII конгресс

БЕРЛИН, февралиин 11. (ТАСС). Германо-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй VII конгресс мүнөөдэр эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Н. С. Хрущев харюугай телеграмма конгрессто хабаадагшадта эльгээгээ. Тэрээниень делегадууд ехэ анхаралтайгаар угтаба.

Үдэшын заседанида делегадууд түсхай резолюци баталан абаад, СЕПГ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихтда амаршалгын бэшэг эльгээһэн байна.

Германо-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшээр Георг Хандке гэгшые делегадууд нэгэн дуугаар һунгаа. Мүн бүлгэмэй хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаба.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгада ехэ анхарал табигдана

ПРАГА, февралиин 12. (ТАСС). Чехословакиин хүн зон бүхы һунгагшадтаа КПСС-эй ЦК-гэй хандаһан Хандалгада ехэ анхарал табина. «Руде Право» газетэ мүнөөдэр КПСС-эй ЦК-гэй Хандалгаһаа хэһэгүүдые толилбо.

Ниитын элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политикые эдэбхитэйгээр, сэхэ шууд саашадаа бэелүүлхэ тухайгаа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет мэдүүлбэ гэжэ «Руде Право» газетэ тэмдэглэнэ.

Уласхоорондын нарин нягта хиналта тогтоожо, бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряалгые бэелүүлхэ шухала гэжэ Хандалга соо заагдаһание «Руде Право» онсолон тэмдэглэһэн байна. Империалис гүрэнүүдэй, нэн түрүүндэ США-гэй бэелүүлдэг эзэрхэг түримхэй политика элишэлэн харуулагдана.

СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтэ, ажалшадай байра байдалай улам бүри һайжаржа байһан тухай тоо баримтануудые «Руде Право» толилно.

БУХАРЕСТ, февралиин 12. (ТАСС). КПСС-ЦК-гэй һунгагшадтаа хандаһан Хандалга тушаа «Скынтейя» газетэ мүнөөдэр дэлгэрэнгы мэдээсэл гаргаа. Дэлхэйн шэнэ дайе саража болохо, мүн арадуудай эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн социалис гүрэнүүд түрүү хүн түрэлтэнэй гайхамшагта түшэг тулгууринь болонхой гэһэн үгэнүүдые түсгаар тобойлгон бэшэбэ. Долоон жэлэй түсэб бодотоор бэелүүлхэ замдаа совет арадай түйлаһан амжалтануудые газетэ тэмдэглэһэн байна.

ХЕЛЬСИНКИ, февралиин 12. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй һунгалтын урда тээхи Хандалга тухай Финскэ газетэнүүд мэдээсэл толилоо. Амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политикые Советскэ Союз урданайхидаал адляар сэхэ шууд бэелүүлхэ гэһэн үгэнүүдые олонхи газетэнүүд тобойлгон гаргаба. «Амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гээшэ Советскэ Союзай замые заагша одо мүшэн болоно гээд «Ууси Суоми» газетэ гаршаглана. «КПСС хадаа амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политикые дэмжэнэ» гэжэ «Кансан Уутисет» газетэ гаршаг хэжэ, түсхай мэдээсэл толилһон байна.

СССР Инди хоёрой хоорондохи экономическа харилсаанууд бэхижэнэ

ДЕЛИ, февралиин 12. (ТАСС). Техническэ проект, барилга хэхэ чертежүүдые зохёохо, жэлдээ хоёр миллион тонно нефть гаргаха хүсэтэй гүрэнэй завод барихада техническэ туһаламжа хүргэхыень совет мэргэжэлтэдые эльгээхэ тухай хэлсээн Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондо мүнөөдэр эндэ баталагдаба. Барадада дүтэхэнэ (Гуджерат штат) Кояли хотодо энэ завод бодхоогдохо юм.

Гүрэнэй сектортэ нефть абадаг, тэрэниие болбосоруулдаг болохо гээшэ Индидэ ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ Индидэ нефтепродуктнууд дуталдадаг. Тиимэһээ английска, американска компанинууд үнгэрүү ехэ сэн нефтьдэ тогтооһон байна. Мүнөө үедэ Индиин гүрэнэй сектортэ нефть абадаг промышленность амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ. Энэ шухала хэрэгтэнь Советскэ Союз туһалдаг.

Советскэ Союзай туһаламжаар Бараунида (Бихар штат) жэлдээ хоёр миллион тонно нефть таргаха завод баригдажа байнхай. Энэ завод ерэхэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха.

Ю. А. Гагарин Либеридэ аяншалжа ябана

МОНРОВИ, февралиин 12. ТАСС-эй корреспондент А. Зворыкин мэдээсэнэ:

Космонавт Ю. А. Гагарин Либериин дотоодын областьнуудаар айлшалжа ябана.

...Уильям Деннисэй каучугай плантацида хүн зон олоор сугларанхай. Тэндэ советскэ космонавт Ю. Гагарин ошожо, хүдэлмэришэдтэй уулзаа. Дэлхэйе тойрожо ниидэһэн гайхамшагта хүниие ехэ һонирхолтойгоор тэдэнэр угтаба.

Хүдэлмэришэд айлшандаа үндэһэ яһанайнгаа дуунуудые дуулажа үгөө, элдэб хатар наада харуулаа. Гбарнга городто, Либериин дотоодын районуудай нэгэ түбтэ Ю. Гагаринай хүрэхэдэ, тэндэхи хэдэ мянган ажаһуугшад халуунаар угтаһан байна. Либериин дотоодын хэрэгүүдэй министр С. Д. Нелтон, бусад түсхай тушаалтай хүнүүд Гагаринтие үдэшэжэ ябаба. Тус городой алба захиргаанай түлөөлэгшэд, вождьнууд тэрэниие амаршалаа. Ю. Гагаринда хүндэтэй вождь гэжэ нэрэ олгоод, заншалта хубсаһа, жада бэлэглээ. Басса гэжэ үндэһэ яһатанай ахалагша вождиин гүйлтаар замбуулин дайдые шэнжэлхэ талаар Советскэ Союзда түйлагдаһан амжалтанууд тухай, өөрынгөө ниидэһэниие Гагарин хөөрэжэ үгэбэ.

Орон соогуур айлшалһанай һүүлээр Ю. А. Гагарин Монрови бусажа ерээ. Тэндэ пресс-конференци үнгэргэгдэбэ.

Ази, Аф...
уран зохё...
конференц...

КАИР, февралі... Азиин, Африкын ... зохёолшодой хоёр... ци мүнөөдэр эндэ...

ОАР-ай президе... рай, Советскэ ... толгойлогшо Н. ... КНР-эй Гүрэнэй С... Чжоу Энь-лайн, ... дент Хо Ши Ми... Министрнүүдэй ... рүүлэгшэ Ким Ир... премьер-министр ... бусад зарим гүрэ... ябуулагшадай ... шалгын телеграмм... шагдаа. Түрүүшы... седанида хабаада... граммануудые ... ташалгаар угтаба... кын оронуудта им... ниальна эзэрхэлгы... лэн усадхаха, ... оронуудай полити... ческа талаараа бэ... рин эрхэтэй байха... жүүлхэ тэмсэлдэ ... тын арадуудай х... нэгэдүүлэн ябуул... ренци туһа нэмэр... Тиимэһээ Азиин, ... нуудай уран зохё... хи конференци ш... нартай. Азиин, Аф... дай литературын ... олонхи түлөөлэгш... ренциин удха ш... ойлгоно бэшуу.

ОАР-ай түлөөлэ... хёолшо — новелл... Хахид Азиин, Афри... уран зохёолшодой ... ференциин түрүүл... даа.

Прези...
Сукарнын ...

ДЖАКАРТА, ... (ТАСС). «Һаядаа» ... хила руу һайн дура... бүлэг хүнүүд эльга... зидент Сукарно хэ... шадтэ мүнөөдэр мэ...

Баруун Ирианиие... тивна штабай, гүрб... тэ хүсэнүүдэй нача... бай хамтын зүблөө... гүүр Богорто болоһ... дент Сукарно тэн... һууһан байна. Энэ з... нэй һүүлээр президе... гэ хээ гэжэ Антара ... лэнэ. Һайн дураһа... ёрдохи бүлэг хүн... февралиин 15-да ... генерал-майор Яни... рүүшын бүлэг хүнүү... да Танджунгприок ... ошсо юм.

Далан дабаа дабахада...

ЗАХЫН ХОЛО ЗАҺАМЕН НЮТАГ зорёошод далан дабаанай саана оршодог далай холын Далахайда аргагүй, мартангүй хүрөөд, ороод тараарайт... Хүндэшэ, зулгы хүн зоноорнь танилсахат, нэхэнэй шэмэг, сээжын домог шэнэ һонин зугаасынь хубаалдажа баясахат. Наян үнгын набша сэсэгээр намаалһан, Хонгор уулынгаа үбэртэ галаб үеһөө хойшо адууһа малаа үдхэн һууһан улад зон байха.

Бүтүү шэрэнгитэ хангил хүхэ хүбшын орьёл үндэр орой дээгүүр Мүнхэ Сарьдагай мүнгэн сагаан толгой халтамүлтэ сайран харагдаад, наранай элшэдэ эрдэни субад мэтэ улам һүртэй, улам гоё һайхан боложо үзэгдэдэг.

Тэнгэриин зулайе тэһэ харбахаар шахаа өөдөө ёройлдоһон шобхо үндэр хабсагайнуудай үбсүү сээжэдэ һэмжэн сагаан үүлэд нэнгэшэнхэй мэтэ нэмжын сайрахадал гэхэ... Дүрбэн зүг тээһээ нэлэнхы ногоон нарһан тужаар нэмэрэглэһэн энэ нютаг шэртэн харахада:

Тойроһон олон уулын дунда
Тогтомол номхон Байгал далай, — гэһэн үшөөнэй домогто нэгэ шүлэг сээжэ зүрхэндэмнай ээлүүдгүй һанагдаад орхёо бэлэй.

СЭХИРХЭН ЮУН ТУХАЙ ДУУЛАНАБ?

Сэсэрэн урдаһан Сэхирхэн юун тухай дуулана хаб? Бооёороо буга, инзага, хада уулаараа хандагай, гүрөөһэ дуран соогоо үдхэн байдаг мүнхэ һайхан орон нютагаа магтан түүрээн дуулаа ёһотой! Үшөө юун тухай?

Замай дэбтэрһээ

☆ ☆

Энэ дэлхэйн эрдэни баатар — хамагые илагша, хамагые гайхуулагша совет хүн тухай, тэрэнэй омогорхомо үйлэ хэрэг харьялан, мушхаран урдаа Сэхирхэн горхон үеын үедэ домоглон дуулан байхал!

Танилсуулхын тэлыдэ дурдабал, жэргэмэ һайхан зунай элдин сагта бугын жингаса жэмбүүрдэн, хүхын уянгалан донгододог энэ нютагнай газар дороһоо гэнтэ түрэн гарашоо бэшэ, ангиин тэмсэлэй түлэг хурса хёморолдоон соогуур хубисхалай арюухан замаар хүгжэжэ ерэһэн намтартай. Түрүүшын арбаад үрхэтэ айлһаа бүридэһэн хамтынь ажахы мүнөө баян бардам «Байкал» колхоз болотороо түбхинөө бшуу.

— Тэрэ үе саг тухай юу хэлэлтэйб? Болоһон үйлэ ушар бүгэдэндэ эли, мэдээжэ ха юм даа. Илангаяа дунда шадалтай таряашад долгиндо һэжэрүүлэгдэһэн онгосо мэтэ хоёр тээшээ али зэргэ хэлбэлзээ гээшэ һэм! ...Тэрэ үеын халуун мүрөөр бэшэгдэһэн Ц. Доной «Хиртэһэн һара» гэжэ зохёолые хэды ехээр һонирходог, уншадаг гээшэ һэнбибди. Тэрэ гэһээр түүхэ ямараар хүгжөө гээшэб?! Уйдхар, гуниг түрүүлмэ урданай дуунуудые мүнгэн толгойтой үбгэд, хүгшэдһөө бэшэ хэн мүнөө мэдэбэ тээшэб?! Тэдэнэй үрэ бэе, аша гушанарынь имагтал Совет засагай аша туһаар булта жэгүүр дали урганхай. Жэшээлхэдэ, багша Ч. Эрдынеев, эмшэн А. Гармаева, зоотехник М. Цыренов, механик В. Цыремпилов, агроном Ц. Цыденжапов — булта дээдэ эрдэмтэй болоод, нютагтаа ажаллажа байнад. Далита саг, далита наһан гээшэнь үнэхөөрөө энэл ха юм. Партиин Программа... Арадай хуби заяан, тэрэнэй гайхалта һайхан, сэдьхэл хүдэлгэмэ ерээдүй сэсэн мэргэн энэ хараа түсэб соо бүрин тодорхойлогдонхой. Жаргалта коммунизмын үедэ ажаһууха мүнөөнэй совет хүнүүдэй болоод хойто үетэнэймнай хуби зол хоридохи зуун жэлэй коммунис манифестын мүнхэ мүрнүүд дотор аржыса бэшэглэһэн агуу ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлгэһээ дулдыдахал... Нютагтаа түрүүшын артелиин түрүүлэгшэ байһан Лубсан Цыренович Цыренов гүн сэдьхэлэйнгээ баяр мэдүүлэн, тобшо тэдыхэнээр иигэжэ хөөрэбэл даа.

Түүхэдэ үзэгдөөгүй түргэн хүгжэлтын замаар ургажа ябаһан манай ороной мүнөө үеын хүнүүдтэ өөрынгөө нэгэ наһан соо социализм ба коммунизм байгуулгада бээрээ хабаадалсаха гээшэ хэды хүндэтэй, арюун хэрэг бэ!

...Үдэр һүнигүй эрье хүбөөгөө нураан, эбхэрэн харьялаа Сэхирхэн үшөө юун тухай дуулана б?

Шэнэ аргаар тугалнуудые тэлэн түлжүүлжэ, жэлтэйдэнь 180—200 килограммда хүргэдэг магтаалта малшан, депутат Цыбик Чернинов, халуун хяһын хажууда хүхэ түмэр наһан соогоо дабтаһан Намсарайн Гуржап, хараада абтаһан ан гүрөөһэ харайса дундань онуулдаг Базарай Доржо, холын малшадай хахасашагүй ханинь болоһон зоримгой фельдшер басаган Алла Потехина, габшагай бэрхэ һаалишан Галина Цыбикова болон бусад замайнь залуушадые бултыень эндэ дурдажа, захадань гараха аалши? Манай орондо коммунизмын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябаһан юрын хүнүүдэй габьяата хэрэг хододоо хүндэтэй, үндэрөөр сэгнэгдэдэг бшуу.

ЖАРГАЛАЙ ЕХЭ ЗАМ

«Мүнөөнэй совет хүнүүд коммунизмын үедэ ажаһууха!» — иигэжэ коммунистическэ партимнай дэлхэй дүүрэсэ соносхоо бшуу. Ушар иимэһээ коммунизм гээшэ имагтал олон миллион ажалшадай һур жабхаланта ажалаар, тэдэнэй үзэгдөөгүй ехэ эдэбхи үүсхэлээр байгуулагдаха юм гэжэ парти һургана...

Совет хүнүүдэй коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа ороһон энэ түүхэтэ үе шатада хүдөө ажахые саашадань бүри ехээр хүгжөөхэ зорилго КПСС-эй XXII съезд табиһан байна. Үнэтэ сагаа дэмы гээжэ байнгүйгөөр колхоз, совхоз, бригада бүхэнэй хэрэг ажалые һайса хаража, ороһо таряа, мяха, һү болоод бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохын түлөө дэлгэрһэн агуу ехэ тэмсэл соо хүн бүхэнэй хэхэ, бүтээхэ юумые тодорхойлхо хэрэгтэй.

Энэ талаар утаата-далахайнхид коммунизмын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябана гээд магтаябди. Нёдондо энэ колхоз долоон жэлэйнгээ түсэб мяха абалгаар үлүүлэн дүүргэжэ шадаһан. Хүгжэлтынь хамаг нюуса юун байгаа гээшэб?

— Нэгэл удхатай ушартай хадань үбгэ эсэгэнэрнай эртэ урдаһаа нааша һарлаг, хайнагуудые баридаг, үдхэдэг байһан юм бэзэ. Нарай тугалнуудые имагтал шэнэ аргаар тэлэн түлжүүлхэ, тиигээд эндэхи шэмэрүүн уларилда түргөөр дададаг, тамир шадалаар һайн, томо, мяхалиг бэетэй, 6—7 процент хүрэтэр тоһолиг һүтэй — иимэ хайнагуудые үсхэхэ гол хараа болдолтойбди. Хоёрдохёор, малайнгаа үүлтэр эрид һайжаруулхын зорилгоор холмогоор үүлтэрэй, мүн сагаан толгойтой казах үүлтэрэй буханууды ажахыдаа олоор хэрэглэнэбди. Иигээд байхадаа долоон жэлэй эсэстэ бэшэ, тодорхойлон хэлэбэл, 1962—63 онуудта тарилгын газарай 100 гектар бүридэ 75 центнер, хүдөө ажахын бусад газарай 100 гектар бүридэ 16 центнер мяха абаха зорилго табинабди,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ, гуша мянгатанай нэгэн Дашанима Дамбаевич Бабалаев хүгжэлтынгөө арга зам тодорхойлхо зуураа, һонирхолтой хэдэн баримта дурдаба.— Байгша ондо бүхы фермэ, отарануудаа ажахын тоосоондо оруулаад байхадаа, олзо доходнай мүнөөнэйхидэл 2 миллион байха бэшэ, харин 2 дахин үлүүлхэ... Мүнөө үедэ холын хараата 10 жэлэйнгээ түсэб табижа байнхайбди...

«Долоон жэлэй эсэстэ энэ колхоз ямар болоод байха гээшэб? Үшөө хэды ехэ, баярламаар үрэ дүн түйлахаб? Одоол тиихэдээ алибаа юумэн элбэгжэхэл байна даа...» гэһэн бодол досоомнай түрэжэ байгаа бэлэй.

...Үзэгдөөгүй ехэ эдэбхи үүсхэһэн партиин гайхамшагта Программа хадаа совет хүн бүхэнэй ажабайдалдаа шэн нягтаар бэелүүлхэ хараа шугам, бодото зорилгонь боложо үгөө бшуу. Тиимэшье байнгүй яахаб.

— Мүнөө үедэ партиин Программатай тодо һайнаар танилсаад байхадаа, хуушаараа хүдэлхын аргагүй болоо гэжэ булта мэдэрээбди. Тиимэһээ фермынгээ ажал хэрэгтэ шухала «заһабаринуудые» оруулаабди. Нёдондо бүхы гүүртээрээ 70 мянган литр һү һааһан һаа, тэрэнээ энэ жэлдэ 90 мянгада хүргэхэ шэнэ уялга абаабди. Һарбайһанаа лаб абахал байхабди,— гэжэ артельдээ түрүүлэн ажахын тоосоондо ороһон ахалагша үхэршэн, коммунист Цыбик Чернинов эрид шиидэнгеэр мэдүүлнэ. Колхоз болоһонһоо хойшо мал дээрэ ото хүдэлһэн, һаншаг сагаан толгойтой Нямын Долгор төөдэйшье улаан зүрхэн хүдэлөөл хэбэртэй. Шагнагты даа, юун тухай тэрэ хөөрөөб?

— Минии бүри бага ябахада, тэрэ үеын үбгэд, хүгшэд жаран жэлэй жаргал гээшыень зүүдэндээшье ёһоор үзөөгүй мүртөө гүн һайхан сэдьхэлһээ аргагүй ехэ талархалтайгаар хөөрэлдэгшэ бэлэй. Би мүнөө далан долоо хүрэбэшье һаа, коммунизмын эхи захые хоёр нюдөөрөө үзэхэ, хараха хүсэлтэ... дайн дажарынь ... тэмсые дахяад ... даа... Үе наһан ... үзэһэн эмгэн ж... тэ эдэ дулааха... шагнажа байха... хид бэ!

*

...Оронойнмай ... үзэхэмшье гээ һ... хогүй, зээрэг до... лой дундаршагүй ... түмэн хашарһат... хэрүүлэн байгаа... жабхаланта һай... хайгаа, тэрэниие ... дуулагша совет ... тухай солоёо бү... хүнхинэсэ тат... гайнь ахамад н... халтай мэргээр ... «хоёрдохи түр... шэнэ Далахай ... хэнэй шэн габья... хүгжөө, урагша... хээ гээшэб?

Имагтал Сове... туһаар, тэрэнэй ... хы һайхан үргэ... дээрэ мүртэй, ... нэрэтэй болоһо... нютаг мүнөө үе... тээшэ мүнхэ һа... зоринол.

Ч.-Ц. ...

Редактор
Ц. Ц. ...

Манай адрес, телефо...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул Лени...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. ... 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: парти... пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и сове... тельства — 47-59, промышленности и транспорта, ... —35-14, культуры — 34-05, писем и рабселькор... отдел переводов и корректорская — 35-95. бу... 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культ... АССР.

Н00598.

За...